

هندویسی

● اینگهت = سر اکبر

● اشتاوکر

از داراشکوه . برای شاکرد خود نگاشته است (دیباچه) .
نام کتاب در دیباچه آمده است . به نثر روان . بی عنوان و نامیوب . در تعلیم هندوی

آغاز : چون دایای تانی سر به سر غلط است و از وهم . . . به راستی نمودار می نماید .
[ن . ک : موزه : ۹۱۴ «داستان استاوگر و راجه جنگ» مترجم آن «ذکاء» است . که شاید همین کتاب باشد ، همچنین مشترک ۴ : ۲۱۵۳] .

○ F - 20/8313 : مستملق شکسته آمیز ، سده ۷۹۲ هـ ، ص ۱۳۱ م .

● بهگواد گیتا = سری بهاگوت

● بهگوت گیتا

ترجمه از داراشکوه پسر شاهجهان پادشاه . (رفسور محمد اقبال مجددی) .
بهگود گیتا منظومه است به زبان سالسکریت مشتمل بر ۶۵۰ اشلوک (بیت) ، منقسم بر
چند گفتار ، [ر . ک به : مقدمه بر بهگود گیتا ، نوشته سید رضا جلالی تانی ، چاپ تهران] .

آغاز : ستایش و سپاس بیرون از حوصله قیاس کردگاری را سزااست که پاس معلق افلاک
سر پناه کانه انام و قرش مطابق خاک خرامگاه خاص و عام گردانند .

[عمان : مشترک ۴ : ۲۱۳۹] .

○ T - 60/8229 : مستملق ، محمد حسین ، ۱۹۳۳ ب ، ش ۱ در مجموعه ، ۱۰۸ ک .
(رفسور محمد اقبال مجددی) .

● پدماوت = رتن و پدم (منظوم)

متن بزیان هندی ، از ملک محمد جایی (۹۰۶ - ۹۹۶ م) . که در ۱/۸۹۴۷ - ۱۵۴۰ م سروده است . ترجمه فارسی آن از بزمی دهلوی ، عبدالشکور بن منور خان . بنام جهانگیر پادشاه ، در ۱۶۱۹/۸۱۰۲۸ م سروده است . ن . ک : نسخه چایی «پدماوت» لکهنؤ ، لولکشور ۱۲۸۸/۸۱۸۷۱ م که در خاتمه طبع آن منسوب به «حضرت رازی» است .

آغاز : ای نام تو نقش لوح جالها در مانده بوصف تو زبان ها

[همان : مشترک ۴ : ۴۳۲۱] .

○ 479/7705 - O : مستعلق شکسته ، چلیبا ، چکت سنگه ساهی ، در قصبه بریلی ، صفر ، ۴۱ جلوس عالمگیری (۸ - ۱۱۰۷ م) ، بروز جمعه ، ۸۲ ص ، بسیار گرم خورده و آب دیده .

○ 312/7533 - O : مستعلق ، رحمت الله ولد حبیب الله متوطن قصبه بتور ، در مسجد موضع چنسوہ ، ۲۰ محرم ۱۲۴۰/۸ یهادون ۱۸۸۴ ب ، بروز چهار شنبه ، عنوانها شنکرف ، آغاز افتاده : عشق زرت و پدم بیان کن - افسانه پارسی زبان کن . ۱۳۶ ص ، ۲۰ ص .

● پنج کنت

متن اصلی به زبان سانسکریت ، ترجمه به زبان فارسی از ناشناس . سال ۱۲۷۱/۸۱۲۱۳ ف ب (دبیاچه) .

در هفت «باب» به ترتیب ادعای پونھی .

۱- در علمای مشتعل بر دو فصل ، ۲- در عمل . . . برکرت و شیره شامل دو فصل ، ۳- مشتعل بر یک سیمکرن یعنی نقصان مساوی ذات الواحد و نفی المابین ، ۴- مشتعل . . . سمسکرن بر همان برن یعنی نقصان مساوی ذات الواحد و نفی المابین ، ۵- مشتعل بر ایک برن سمسکرن بر همان برن یعنی نقصان مساوی ذات المتعدد و نفی المابین ، ۶- مشتعل بر نهادت یعنی سناهن .

○ 24/8406 - L : مستعلق ، سده ۵۱۳ ، عنوانها شنکرف ، ۱۰۶ ص ، ۱۳ ص ، آغاز و النجام افتاده ، آب دیده ، آغاز : (ظاهرأ یک برگ از دبیاچه افتاده) : فهامه الدهر قنوة فاضلین روزگار و زاده عالمان اعصار مخترع آهن حکمت قوانین شریف .

● پونھی کرم بهاگ = کرم بیاک (بیباگ ؟) ، ترجمه . . .

● ترجمه اوپا نیشاد = سر اکبر

● ترجمهٔ پربروده چندر = گلزار حال (منظوم)

● رتن و پدم = پدماموت

● سر الاسرار = سر اکبر

● سر اکبر = اینگوت = ترجمه او پالیشاد = سر الاسرار

از عهد داراشکوه متخلص به قادری (۱۰۲۴ - ۱۰۶۹/۱۶۱۵ - ۱۶۵۹ م). در سال ۱۰۹۷ هـ در بنارس (هند) بامداد پنڈتان، کتابی مذهبی هندوان مسمی به «اینشد» از سالسکرت به فارسی با اسم «سر اکبر» ترجمه کرده است.

آغاز: حمد ذاتی که نقطه بای بسم الله در جمیع کتب سماوی از اسرار قدیم اوست. الحمد لله که ام الکتاب است.

[هدان: مشترک ۴: ۲۱۶۱ - این کتاب از ایران در ۱۳۴۰ خ/۱۹۶۱ م به اهتمام دکتر تارا چند و سید محمد رضا جلالی لائینی چاپ شده است].

○ T - 48/8218: ت. مستعلیق، ۵۱۲۲۷، عنوان ما سرخ، ۳۴۳ گ. (پرفسور محمد اقبال مجددی).

○ T - 49/8219: ت. مستعلیق، ۵۱۲۳۶، آغاز افتاده: خواست که جمیع کتب سماوی را در نظر در آرد، ۲۵۰ گ. (پرفسور محمد اقبال مجددی).

● سرب جتن

از بنوالی داس معروف به بابا ولی رام. نگارندهٔ مصباح الهدی (ن. ک: بخش عرفان) و سرایندهٔ گلزار حال (در همین بخش). نام نگارنده و نام کتاب در آغاز و انجام چنین آمده است: «اسخه سرب جتن تصنیف بابا ولی رام».

نامیوب و بی عنوانها، به اثر روان. در مسئلهٔ وحدت الوجود است.

آغاز: بدانکه اول و ابتدای کل اشیاء ایزد مطلق و قادر برحق و واحد بیچون و بیچگون و شاهد بی شبهه و بی نمون یگانه بیرنگ و بی نشان و بهانه بی غیر و لامکان.

○ O - 340/7561: شکستهٔ مستعلیق، سدهٔ ۱۱۳ هـ، سپس مصباح الهدی گ ۶۳ - ۵۹.

● سری بهاگوت = بهگواد گیتا = سری بهاگوت گیتا

از متون مقدس هندوان . ترجمه از ابوالفضل علامی (۹۵۷ - ۱۰۱۱ هـ) .

شامل دوازده «سکنده» .

آغاز : زبان صدق بیان فیض ترجمان دید و پوران اطلاق است که بیش از آفرینش همه عالم آب بود .

[همان : مشترک ۴ : ۲۱۶۴] .

○ F - 70/8364 : نستعلیق ، ۱۴ اسوج ماده ۱۹۰۰ بکریمی ، غزالیها شنکرف ، ۱۶ مجلس

تصویر ، مجدول طلافی ، کمند بندی ، ۶۳۶ ص ، ۱۵ س .

● سنگهاسن بتیسی ، ترجمه . . .

متن به زبان سانسکریت بنام «سهاسن ولستی» . ترجمه از ناشناس .

در ۳۲ «پوتلی» .

[ن . ک : مشترک ۴ : ۲۱۷۰ - ۲۱۷۲ که چند ترجمه آن در آنجا نشان داده شده است] .

○ S - 34/8563 : نستعلیق بدخط ، جیون خان افغان ، برگ آخر بخط امام الدین بن

پیر بخش قاضی ، سنه ۸۱۳ ، آغاز افتاده : سنگهاسن را برای ما ارس (کذا) کرده بود .

ک ۱ - ۶۸ ، ۲۵ س . همراه سیف الملوک و بدیع الجمال .

● سنگهاسن بتیسی ، ترجمه . . .

از ناشناس .

آغاز : نام این کتاب سنگهاسن بتیسی است که سی و دو پوتلی همراه راجه اندر بودلد

. . . یک وقت سری مهان دیو برکپلاس پریت (۸۴) جای استقامت مهان دیو است ، نشسته بودلد .

[همان : موزه : ۹۱۷ ش ۴] .

○ F - 53/8345 : نستعلیق ، (امام الدین بن پیر بخش بن محمد پناه ، ۱۹۰۳ ب) ،

ک ۲۱ - ۴۴ همراه «ترجمه گرم باگه انجام افتاده» .

● کرم بیاک (بیاگ ؟) ، ترجمه . . . = بوتھی کرم بیاک

از ناشناس . ترجمه از هندی است . بنا بر گفته شفاهی دکتر ظهور الدین احمد ، ترجمه (KARMA - VIPAKA BY VASTI RAMA) است .

در ۴ ، ادبا . و هر ادبا به این عنوان آغاز میشود «باز راجه بهرت از بهرک پرسید» .

[همان : مشترک ۴ : ۲۱۷۹] .

○ H - 30 : نیم شکسته ، (بخت مل و لاله لعل چند کهندهاوی ، ۴ - ۱۳۲۰۳) .
بنام «بوتھی کرم بیاک» آغاز : سائلی کرم بیاک که راجه بهرت پسر راجه شاکشای از بهرک
رکوش پسر برهما پرسید . همراه مها بهارت گ ۳۷۳ - ۳۸۱ ، ۱۸ ، ص ۲۸ ، ص .

○ F - 53/8345 : مستعلیق ، امام الدین بن پیر بخش بن محمد پناه ، ۱۳ بیساکه ۱۹۰۳ ب
عنوانها شنگرف ، بنام «ترجمه کرم بیاک» ، آغاز : از ترجمه کرم بیاک چنین آورده اند که راجه
بهرت پسر راجه اکیت دپو از بهرک (!) پسر برهمان التماس نمود . همراه «ترجمه سنگهاسن
نپسی» گ ۱ - ۱۹ ، ۱۳ ، ص .

● گلزار حال = ترجمه پروده چندر (منظوم)

متن بنام «پروده چندر» بزبان سانسکریت است .

ترجمه و سروده از بنوالی داس متخلص به ولی ، ولی رام . بروز گلر شاهزاده داراشکوه
(۱۰۲۴ - ۱۰۶۹) . به سال ۸۱۰۷۳/۳ - ۱۶۶۲ م .

آغاز : حمد ذات را که اصل ذات ماست ذات او دراصل ، اصل ذات ماست

[همان : مشترک ۴ : ۲۱۷۹ - موزه : ۹۱۸] .

○ O - 211/7494 : مستعلیق شکسته آمیز ، تندکور ، سلخ رجب ۱۱۳۵ هـ جلوس
پد شاه بادشاه ، در شاهجهان آباد ، عنوانها شنگرف ، ۲۵۸ ، ص ۱۱ ، ص .

○ O - 223/7445 : شکسته ، هرذاس ، در هنگام هنگامه مقدس فرنگی که اتحاد صوبه . . .
متصرف شد و نواب شجاع الدوله عزیمت یافته . . . شاهجهان آباد کوچ نمود . بروز جمعه ۱۶
رمضان ، ۱۱۷۸ هـ ، ش ۱ در مجموعه گ ۴ - ۷۹ ، ۱۵ ، ص . باهر «لجوه رام» .

● مجمع البحرین

از داراشکوه . در سال ۱۱۶۵/۸۱۰۶۵ نگاشته است .

آغاز: بنام آنکه او نامی ندارد به هر نامی که خوانی سر برآرد
حمد موفور یگانه‌ی را که دو زلف کفر و اسلام را .

[همان: مشترک ۴؛ ۲۱۸۳].

○ T - 24/8194: نستعلیق، محرم ۱۱۳۴/۱۷۷۸ م، مطابق ۳ جلوس محمد شاه پادشاه،
ص ۴۲. (پرفسور محمد اقبال مجددی).

○ T - 28/8198: نستعلیق، (۵ جلوس فرخ سیر مطابق ۱۱۲۷ م)، گ ۱ - ۲۴ همراه
حسینات العارفين. ۱۵ ص.

● محیط معرفت

از کریال داس متخلص به عارف فرزند رام کرن شامجهان آبادی. در ۱۱۶۷/۱۷۰۴ م
نگاشته است.

ترجمه «پولهی سرودی» نگاشته سری مهاراج چرن داس جی، در شانزده «فصل» است.

آغاز: عجز بسیار و نیاز بی شمار تسلیم بارگاه جمیلی که دیده والا نگهان را بر جمال
اجالشی یاری دیدن محالست.

[همان: مشترک ۴؛ ۲۱۸۴].

○ T - 30/8200: نستعلیق، سورج بهان، سده ۱۲ م، گ ۷۰. (پرفسور محمد اقبال
مجددی).

● مفرح القلوب

از لاج الدین مقلی الملکی.

ترجمه ای ست از هیتوپدیس (Hitopadeca).

مجموعه چهار داستان است.

آغاز: حمد و سپاس و ثنای بی‌قاس مر حضرت شاهی را که جمله بندگان خویش بشر را
مراتب اعلی داد.

[همان: مشترک ۴؛ ۲۱۸۷].

○ S - 27/8556 : مستملق ، ملا سید نجابت علی ساکن قصبہ رامپور ، بحسب اتفاقات روزگار معلم گری در قصبہ شاہ آباد ، لکھنؤ ، ۲۹ ذیحجہ ۱۱۹۹ھ ، مطابق ۲۷ چلوس عالم شاہ اندشا ، ۱۹۸ ص ، ۱۴ ص .

○ T - 70/8239 : مستملق ، سدہ ۸۱۲ ، عنوانها شنکرف ، ۷۲ ک . (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ S - 30/8559 : مستملق ، یار محمد ، نیرۂ آن امام الدین ، آن را تکمیل کرده است .
ن . ک به ترقیمہ :

ترقیمہ : قد فرغ من تسوید هذا کتاب . . . نسخه مسمی بہ مفرح القلوب متضمن پندہای مرغوب ، کاتبہ این جلد اعظم ، یار محمد ابن عبدالباقی ابن شاہ محمد شفرانہ علیہم بودند . بعضی اوراق دیرینہ و پازینہ شداند بجایش فقیر امام الدین ابن پیر بخش مرحومی مغفوری ابن محمد پناه ابن عظمت اللہ ابن یار محمد ابن عبدالباقی بن شاہ محمد رحمۃ اللہ علیہم بقلم شکستہ رقم تحریر نموده اند ، فی التاریخ شانزدهم شهر ذیئعد ۱۲۸۲ هجری مقدس معلی مطابق بست و سوم ماہ چیت ۱۹۲۲ ب ، ۳۸۸ ص ، ۱۴ ص .

● مها بھارت

دیباچہ از ابوالفضل علامی . لام مترجم در نسخہ بدست لیامد . بنگرید بہ : مشترک . ۲۱۸۹ : ۴

آغاز (دیباچہ) : خطبہ کتاب مها بھارت کہ علامی قہامی شیخ ابوالفضل بموجب حکم بادشاہ والا جاہ اکبر شاہ غازی نوشتہ ، ای ہژدہ ہزار عالم از شوق تو هست - دل در رہ جستجوی جان برکف دست (نسخہ ش 64 - H) .

آغاز (متن) : آبرو بخش چشمہ ساز سخن آشنای محیط بی سرو بن

○ H - 64 : مستملق ، سدہ ۸۱۲ ، عنوانها شنکرف ، در دو حصہ صحافی شدہ است ، ہر دو جلد شمارہ یکی دارد . ۳۰۲ ص ، ۱۹ ص . آغاز برابر دیباچہ . انجام افتادہ از فن دوم .

○ H - 30 : نیم شکستہ ، بغت مل و لالہ لعل چند کھندہالوی ، آغاز کتابت ۱۶ ذی الحجہ ۱۱۲۰۳ ، اختتام ۱۴ صفر ۱۱۲۰۴ ، از سعی لالہ ہری داس و کوشش لالہ ہسی رام ، ۳۸۱ گ ، ۷۶۲ ص ، ۲۸ ص ، آغاز برابر متن . در ۱۷ ہرب .

● مها بهارت ، ترجمه . . .

از طاهر محمد بن عماد الدین حسن بن سلطان علی سبزواری (دیناچه) .

آغاز : بر ارباب دانش و بینش مغنی لعاند که چون جمهور آنان را باستماع تواریخ . . .
تمام است به تفضیص .

[همان مشترک ۴ : ۲۱۹۲ - موزه : ۹۲۰] .

○ H-157 : نستعلیق مایل به شکسته ، بروز گل محمد شاه (۱۱۳۱ - ۱۱۷۳ هـ)
۲۰۶ ص ، ۱۷ ص . در ترجمه نام آن «ترجمه اوتار و مها بهارت» آمده است .

● تالیفات

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

تالیف : در تالیف . . .

فلسفه عملی (اخلاق)

● اخلاق جلالی = لوامع الاشراف فی مکارم الاخلاق

● اخلاق جهانگیری

از نور الدین محمد قاضی خانی فرزند شیخ امین الدین، بنام جهانگیر پادشاه (۱۰۱۴ - ۱۰۳۷ هـ)
در سال ۱۰۲۹ یا ۱۰۳۱ هـ نگاشته است.

در سه «مقاله» و هر مقاله به چند «فصل» و خاتمه.

آغاز: حمدله. اما بعد که چون حکمت کامله دهن حکیم وجود.

[همان: مشترک ۴: ۲۲۱۴].

○ T - 37/8207: استعلیق، سده ۵۱۲، ص ۷۳ (پرفسور محمد اقبال مجددی).

● اخلاق ظهیری = تحفة الائمة العلیه فی الحکمة العلمیه

● اخلاق ظهیری = تحفة الائمة العلیه فی الحکمة العلمیه

● اخلاق محسنی = جواهر الاسرار

از حسین بن علی کافی، در سال ۴۰۰ هـ (= اخلاق محسنی) / ۱۰۰۱ م نگاشته است.

در چهل «باب».

آغاز: حضرت پادشاه علی الاطلاق عزت کامة و جلت عظمة مشهور دولت سلطان المرسلین.

[همان: مشترک ۴: ۲۲۲۲ - موزه: ۲۹۸].

○ T - 6/8177: استعلیق، سده ۵۱۱، در صفحه عنوان و صفحه آغاز و خاتمه، نام

کتاب «اخلاق محسنین» نوشته است. نیز تاریخ نگارش در خاتمه دیدنگوله آمده است: تاریخ هم

بگیر ز اخلاق محسنین، ۳۵۵ ص، ۱۲ ص.

○ T - 33/8203 : تعلق خوش ، عهد بخش ساکن قصبه بهر (گذا) ، ۲۹ رمضان ۱۱۶۷ هـ ، عنوان ها سرخ ، ۲۲۶ گ (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

● اخلاق ناصری

از خواجه نصیر الدین طوسی (۵۹۷ - ۵۶۷۲/۱۲۰۰ - ۱۲۷۳ م) . برای ناصر الدین ابو الفتح عبدالرحیم بن منصور ، به سال ۵۶۳۲/۶ - ۱۲۳۵ م نگاشته است .

در سه بخش حکمت عملی ، در سه «مقاله» و «فصل» ها .

آغاز : حمد یحیی و مدح ابی عد لائق حضرت مالک المالکی باشد همچنانکه در بدو فطرت .
[همان : مشترک ۴ : ۲۲۲۸] .

○ T - 106/8274 : تعلق خوش ، سده ۵۱۰ ، ۱۸۹ گ ، محشی . (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ T - 71/8240 : تعلق ، ۵۱۰۴۳ ، آغاز افتاده ، رحلت کرد ، اخبار مهاجر و انصار قدم در مسلک متابعت ، ۸۰ گ (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ T - 105/8273 : تعلق شکسته آمیز ، عبداللطیف ، ۵۱۰۸۱ ، ۱۳۴ گ (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ T - 19/8189 : تعلق شکسته آمیز ، ۵۱۰۹۰ ، مطابق ۲۳ جلوس عالم گیری ، در بلاد شاهجهان آباد ، ۱۷۷ گ ، ۱۹ ص .

○ T - 98/8266 : شکسته ، سید عالم شاه ، ۵۱۱۰۰ ، در بلاد کالیسی (هند) ، عنوان ها شگرف ، ۱۸۴ گ (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ T - 8/8179 : تعلق ، سده ۵۱۳ ، عنوان ها شگرف ، ۴۷ ص ، ۱۳ ص .

● شرح اخلاق ناصری

متن از خواجه نصیر الدین طوسی . شرح از ناشناس .

آغاز : حمد ابی حد و مدح لائق حضرت عزت مالک المالکی باشد که همچنانکه در بدو فطرت اولی .

○ T - 90/8259 : تعلق ، سده ۵۱۲ ، ۱۹۳ ص .

● **مفتاح الاخلاق = شرح اخلاق لاصری**

از عبدالرحمان بن عبدالکریم الفیائی برهالپوری ، در ۱۰۶۸ - ۱۱۱۸ هـ) نگاشته است. در خانمه کتاب تاریخ نگارش چنین سروده است :
خرد داد ذیشان بطیعم نشان بین نسخه دلربای جهان

شرح وازه های اخلاق لاصری ست در دو «قسم» : ۱- حل لغات قریبه و عجیبه و عجمه و اصطلاحات و استعارات ، ۲- مشتمل بر تفسیر آیات معجز سمات قرآنی و ترجمه احادیث نبوی(ص).

آغاز : حمد حکیمی را که امثال عالم نبی آدم بهاری اخصای افکار و مدد گاری مدار انهار و اوراق اشجار اخصای معاند حکمت کبری .

[همان : مشترک ۴ : ۲۲۳۴] .

○ T - 20/8190 : نستعلیق ، ۵۱۰۸۵ ، عنوان ها و وازه ها شنکرف ، ۵۱ گ ، ۱۹ س .

● **برهان العارفين**

از ناشناس . همانکه در شیرانی ۲ : ۲۰۶ از ابوالحسن خرقانی دانسته شده است .
در بیست و سه «باب» .

آغاز : الحمد لله ... بدانکه این نسخه مختصر در علم تذکیر ... نام این کتاب را برهان العارفين نهاده است .

[همان : مشترک ۴ : ۲۲۵۲] .

○ T - 93/8261 : نستعلیق ، سده ۵۱۳ ، ۴۵ گ ، انجام افتاده . (برنورد محمد اقبال مجدی) .

● **تحفة الائمة العلیه فی الحکمة العلمیه = اخلاق ظهیری = اخلاق ظهوریه**

از فتح الله بن احمد محمود شهرستانی مشهور به سبزواری بنام ظهیر الدین امیر ابراهیم شاه حاکم بزد ، نگاشته است .

در سه «مقاله» و یک «خانمه»

آغاز : سپاس و ستایش خدای را که بقدرت کامله خویش اجناس موجودات ممکنه را از کتم علم به صحرای وجود آورد .

[همان : مشترک ۴ : ۲۲۶۲].

○ T - 108/8276 : نستعلیق ، امان الله ۱۱۱۱ هـ ، مطابق ۴۳ جلدی - اورنگ زیب عالمگیر ، عنوانها سرخ ، مجدول ، ۲۸ گ . (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

● تحفه نصایح (منظوم)

در پیش منظومه ها خواهد آمد .

● توقیعات کسری

از جلال الدین محمد طباطبائی اصفهانی نهایی زواره ای ، معروف به میرزا جلال . در سال ۱۹۶۲ (= دستور نامه کسروی) / ۱۶۵۲ م برای شهزاده مراد بخش از جری به فارسی ترجمه نموده است .

آغاز : الحمد لله الذی ربط سلسله نظام العالم بسیار .

[همان : مشترک ۴ : ۲۲۸۸].

○ T - 74/8243 : نستعلیق ، ۱۲۳۹ هـ ، عنوانها سرخ ، ۵۰ گ . (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ T - 44/8214 : نستعلیق خوش ، سده ۱۲ هـ ، سرلوح ، مجدول ، ۱۰۴ گ ، (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

● جواهر الاسرار = اخلاق محسنی

● درالمجالس

از سیف ظفر لوبهاری . در گذشته سده هفتم . نام نگارنده در نسخه ها گوناگون آمده است . (ن . ک موزه : ۳۰۱ - مشترک ۴ : ۲۲۲۱) .

در سی و سه «باب» .

آغاز : حمدی که از غایت عنایت الهی بر زبان عارفان رود ، و ثنای که از متوالی الهامات خدایی (مشترک) .

○ T - 45/8215 : نستعلیق ، ۱۱۱۱ هـ ، آغاز افتاده : با پنجا رسیدم پادشاه گفت من فرار نکردم ، ۱۳۰ گ ، (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

● کلمات خواجه عبدالله انصاری = الهی نامه = مناجات انصاری

از خواجه عبدالله انصاری هروی . (م ۴۸۱ - ۱۰۸۹) .

آغاز : ای ز دردت بی دلان را بوی درمان آمده
باد تو مر عاشقان را بویس جان آمده

[همان : مشترک ۴ : ۲۴۱۱] .

○ T - 31/8201 : تسمتعلق خوش ، سده ۵۱۱ ، ۱۴ گ . (پرفسور مهد اقبال مجددی) .

○ T - 103/8271 : تسمتعلق ، سده ۵۱۱ ، الجام افتاده ، ۱۰ گ ، (پرفسور مهد اقبال

مجددی) .

○ T - 43/8213 : تسمتعلق ، ملا علی خان بن ملا ملی عرف ملکندی ، ۲۹ محرم

۱۱۲۶ هـ ، آغاز : مناجات اسرار قدیم بارگاه حضرت چبیری ابو اسماعیل . . . ای ز دردت بی دلان .
ش ۲ در مجموعه گ ۷ - ۶ .

● کثر السالکین

از خواجه عبدالله انصاری .

در شش «باب» .

آغاز : حمد بی حد الهی را و درود بی عد پادشاهی را ، که برداشت از دلها رمد .

[همان : مشترک ۴ : ۲۴۱۹] .

○ T - 16/8186 : تسمتعلق ، ۱۷۴ (۱۱۴۷ هـ) ، ۲۰۳ گ ، (پرفسور مهد اقبال مجددی) .

● کیمیای سعادت

از غزالی طوسی ، امام ابو حامد مهد (۴۵۰ - ۱۰۵۸/۵۰۰ - ۱۱۱۲ م) . بیان سالهای

۴۹۰ - ۱۰۹۷/۵۰۰ - ۱۱۰۶ م نگاشته است .

در یک «مقدمه» و چهار «رکن» .

آغاز : شکر و سپاس فراوان بحد ستاره آسمان و قطره باران و برگ درختان . . . و این

کتاب را بدین معنی کیمیای سعادت نام نهاده ایم .

[همان : مشترک ۴ : ۲۴۲۳] .

○ T - 40/8210 : تسمتعلق ، ۱۱۲۳ هـ ، ۴۷۰ گ ، (پرفسور مهد اقبال مجددی) .

● لوامع الاشراف فی مکارم الاخلاق = اخلاق جلالی

از جلال الدین محمد دوانی . برای بهادر خان سلطان اوزون حسن بیگ آق قویونلو (۸۷۱ - ۸۸۲هـ) و سلطان جلیل پسر او ، نگاشته است .

در سه بخش فلسفه عملی ، در سه «لامع» و هر لامع در چند «لمعه» .

آغاز : افتتاح کلام بنام واجب الاعظام سلطانی سزد که به امر تاقز ازلی چنود مجنده اعیان مسکنات را از سرحد عدم .

[همان : مشترک ۴ : ۲۴۳۹] .

○ T - 41/8211 : مستعلیق ، سده ۸۱۱ ، ۱۵۳ گ ، (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ T - 56/8226 : مستعلیق خوش ، کاتب جانی بد عهد رنجیت سنگھ ، در گجرات (پنجاب) ، سده ۸۱۳ ، ۱۴۳ گ ، (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

○ T - 64/8233 : مستعلیق ، ۲۴ ذبند ، بی تاریخ ، آغاز افتاده : عظمت و جلال ابن پادشاه عدیم المثال را بنائید مشید ، ۱۲۱ گ ، (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

● مناجات انصاری = کلمات خواجه عبدالله انصاری

● مونس الفقراء

از احمد شریب .

در چهل «فصل» است .

آغاز : شکر و سپاس و حمد بقیاس سر پادشاهی را که دل های عاشقان را .

[همان : مشترک ۴ : ۲۴۷۷] .

○ T - 65/8234 : مستعلیق ، ۹۲ (۸۱۲۹۲هـ) ، عنوانها سرخ ، آغاز افتاده : که صفت

لبی مرسل است امام تاطق حضرت امام جعفر صادق . . . روایت میکند ، ۱۱ گ ، (پرفسور محمد اقبال مجددی) .

● نصایح ، رساله در . . .

از ناشناس .

پندهای دینی است ، که بسیاری از آن ها از «امام حداد» نقل شده است . لامیوب . نام

نگارنده در دیباچه و ترجمه نیامده است .

آغاز : الحمد لله . . . خواجه امام حداد گفت (رح) که برهیز گاری بر ده لوع است ، در حلال خوردن در حال هو؟یدن .

○ T - 51/8221 : استعلیق ، سده ۵۱۴ ، عنوان ها نا نوبس ، ۱۷ گ ، (برفسور محمد اقبال مجددی) .

● نصابیح

از ناشناس . نگارنده از سخنان خواجه عبدالله الصاری هروی بعضی کلمات گرد آورده است .

لامبوب .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد این چند کلمه از القاسم متبرکه که حضرت پیر هرات ، شیخ ... ابو اسماعیل خواجه عبدالله الصاری . . . از کتب و رسائل انتخاب نموده شد . بر سبیل اختصار در تصابیح و مواعظ .

○ T - 94/8262 : استعلیق ، سده ۵۱۳ ، ۱۴ گ ، (برفسور محمد اقبال مجددی) .

هنرها

(پیشه ها و آداب پیشه ها)

● آداب تیر اندازی

از ناشناس . در آداب تیر اندازی و قبضه گرفتن .

آغاز : الحمد لله . . . قال النبی (ص) من ترک الرمی منهم بعد ما علم فقد ترک سنتی فلیس منی ، حضرت رسالت میفرماید .

[همان موزه : ۲۸۹ ، ش ۱ - مشترک ۴ : ۲۰۱۹ ش 4403 ، آنجا بنام «تیر اندازی» .]

○ F - 11/8305 : شکسته استعلیق خوش ، مدد ۸۱۲ ، ش ۱۰ در مجموعه گ ۷۱-۹۷ .

● آداب تیر اندازی = تیر و کمان

● ارشاد الزراعة

نام نگارنده در منزوی ۱ : ۳۹۰ ، قاسم فرزند یوسف ابولصر هروی متخلص به قالمی و لیازی آمده است . اما در دیباچه نسخه زیر نسبت وی ابونصری آمده است که بایستی این یکی درست تر باشد ، در آن میگوید : و بعده معروفش رای عقده کشای اهل قبول . . . خاک درگاه پیر العیاری قاسم یوسف ابولصری از تفرقه روزگار . . . شیخی در واقعه دید که شخصی میگوید که عالی مکن سدره مقام یعنی حضرت . . . عبدالله الصاری می فرماید که تخلص سابق را بر طرف نبود قالمی تخلص کن . . . و نظر عنایات و اشفاق آنحضرت نسبت به حال ابن فقیر موروثی است . چنانچه در مقامات حضرت حقایق پناه ولایت دست گاه شیخ ابولصر المشهور به پیر حاجات که جد این فقیر است . (دیباچه) .

بنام نظام الدوله والدین میرک سلطان محمود از خاندان حسین تیموری در ۸۹۲۱ ننگت

است .

در هشت «روضه» .

آغاز : حمد قادر برا که در عرصه چهار باغ جهان و صحن چمن جهان لعل آرای ریاض ابداع است حکیمی که از روشه رضوان پیوند لاله امکان و نو باوه رسا نخلستان اختراع است .

○ 25/8407 - L : مستعلیق خوش ، میر قاسم الهروی ، رمضان ۱۰۰۲ هـ ، عنوان ها شنکرف ، مجدول ملانی ، برگها باهم چسبیده . نسخه کامل است ، ۱۰ ص .

● اساس الرمی = هذایة الرمی

● الوان نعمت

از ناشناس . لام کتاب در دفتر کتابخانه آمده است .

در مطبوعات ، پخت ویز ، با عنوانهای : آش لنگبره ، لنگبره چاشنی دار ، آش سنگ شیر ، اقسام قلیه ها ، شوربه نفوذ آب ، قلیه شکرکند ، خربوزه و کدو ، قلیه لرگی ، دو پیازه لرگی ، قلیه لیزدی قلیه تلادی ، . . . دال ماش شوئیده .

در آن ترکیب پخت و بزرگدن چیز ها و مقدار آن نوشته است .

○ 9/8818 - م : مستعلیق ، سنه ۱۰۱۳ هـ ، عنوان ها شنکرف ، آغاز افتاده : پده میده خیر موده از کز مانده ساخته پارچه چهار گوشه کند و درو دو پیازه قیبه پر کرده سمومه ساخته . ۲۸ ص ، ۹ ص . مورخانه زده .

● تبر و کمان = آداب تبر اندازی = رساله پرهیز (منظوم)

از ناشناس . بروز کار شاه عالم دوم (۱۱۷۳ - ۱۲۰۲/۱۷۵۹ - ۱۲۸۷ م) . در هنر تبر اندازی و تبضه های کمان ، سروده است .

ناموب . بی عنوان ها .

آغاز : (در توحید و لام قبضه های کمان گوید) :

ای بنام تو ، نامه ، نامور است وی به لطف تو ، خایه ، کامور است
می نگردد ز قیل و قال زمان از هنر های علم تبر و کمان

[همان : مشترک ۴ : ۲۵۲۲] .

○ 3/8812 - م : مستعلیق شکسته آمیز ، ۱۷ ذیقعد ۱۲۱۷ هـ ، در بیاض گ ۹۵ - ۹۶ ، ۱ ص ، ۱۶ ص ، چهار ستون .

● رساله پرهیز = تیر و کمان

● سقا نامه

از ناشناس .

به روش پرسش و پاسخ . سوال (اول) ، اگر ترا پرسند که ابتداء سقا گری کرا عنایت شده ، جواب ، بگو که مهتر جبرائیل علیه السلام و بعد مهتر آدم علیه السلام را و بعد مهتر لوح را علیه السلام . . . و بعد خواجه مقابان شیخ سعدی شیرازی . . . و بعد خواجه رحیم الدین شامی .

آغاز : الحمد لله . . . اما از اهل فضل الله تعالی این رساله در بهشت در سدره المنتهی بجهت مقیان ، چون در بهشت یک جوی آب روان است .

○ 8/8816 - م : نستعلیق ، سده ۱۳ - ۵۱۴ ، عنوان و نشان شنکرف ، ۲ ص ، ۱۵ ص .

● قاعده میر علی (منظوم)

از میر علی . نام نگارنده و نام کتاب در ترجمه چنین آمده است «قاعده میر علی» .

در قواعد و ضوابط خوش لویی ، نابوب ، بی عنوان ها ، (ن . ک آغاز) :

آغاز : بالای الف سه نقطه باید	اما بهمان قلم که آید
در وی حرکات همزه پیدا	لیکن بطریق رمز و ایما
زان کوله که گرشود لکولسار	گردد بهمان صفت نمودار
یک نقطه پس است گردن تاه	نه نقطه درازی تن تاه

[همان : موزه : ۳۲۶ ، «رساله در اصول خط»] .

○ B - 43/8457 : نستعلیق ، (دینا تاه مدن) ، ۶ ذیحجه ۱۲۲۵ ، ۵ جلوس اکبر شا

ثانی ولد شاه عالم شاه ، ۶ ص ، ۱۳ ص .

● قیافه شناسی

از ناشناس .

در دو «فصل» : ۱- در معرفت قیافه مردان به دو شعبه ، ۲- در معرفت قیافه زنان .

آغاز : سبحان الله الحكيم الحميد الفعال لما يريد الذي خلق . . . بعد ازین مخفی میاد که این رساله ایست در علم قیافه و معرفت خطوط دست و پا و غیر آن .

[همان : موزه : ۹۰۲ - مشترک ۱ : ۴۵۶] .

○ B - 25/8450 : نستعلیق ، سده ۸۱۳ ، ص ۳۸ ، ص ۱۴۲ . بسیار کرم خورده .

● فن پنجم از دفتر دوم مطلع العلوم و مجمع الفنون

از حکیم واجد علی خان .

فن پنجم از دفتر دوم در مطبوعات .

آغاز : بدانکه فن مطبوعات عبارت است از معرفت و مهارت ترکیب و تدبیر اقسام اغذیه و اطعمه و اهل این فن اگرچه درین روزگار در اکثر بلاد هند بسبب نبودن قدر دان بنظرهای مردم ذلیل و خوار اند ، اما از کتب تواریخ متحقق می شود که بعهد سلاطین والا شکوه هندوستان بسیار معزز و معتمد آید بوده اند .

○ L - 23/8405 : نستعلیق ، سده ۸۱۳ ، ص ۱۶ ، ص ۱۳ .

● هدایة الرمی = اسامی الرمی = هدایات الرمی = هدایة الرامی

از محمد میر عرف سید میر علوی ، برای ابو المنظر حسین شاه سلطان بنگاله (۹۰۴ - ۸۹۲۷/۱۴۹۸ - ۱۵۲۰م) . ن . ک : مشترک ۴ : آنجا نام نگارنده محمد بدیه آمده است .

نام نگارنده و نام کتاب و فهرست مطالب در دیباچه آمده است .

در ایست و هفت «باب» با دو سر آغاز .

آغاز (۱) : الحمد لله الذي جعل رمی السهم من الصناعات شريف حتى يغلب الخلق . . . اما بعد این رساله در فن تیر اندازی مشتمل بر ایست و هفت باب .

آغاز (۲) : حمد و ثنای سر خدای را جل و علا ، آن توانای را که . . . اما بعد میگوید بنده خاندان نبوی میر محمد عرف سید میر علوی .

○ M - 3/8812 : نستعلیق ، محمد انور بن شیخ سلام محمد بنی اسرائیل متوطن قصبه رهنک

مصنعت شاهجهان آباد عرف دهلی ، ۲۵ جمادی الثانی ۲۱ جلوس عالمگیری/۸۱۰۹۱ ، عنوانها ششگرت در بیاض گ ۱۲ - ۷۴ .

رشته های ادبی

- ۱- فرهنگنامه ها
- ۲- دستور زبان
- ۳- دستور نامه نگاری
- ۴- عروض و قافیه
- ۵- بلاغت
- ۶- معما
- ۷- نثر های ادبی
- ۸- داستان ها
- ۹- کلیات
- ۱۰- منظومه ها و شرح منظومه ها
- ۱۱- دیوان ، شرح دیوان

فرهنگنامه ها

● اصطلاحات دیوان حافظ

در بخش منظومه ها بدلیال «دیوان حافظ» خواهد آمد .

● اصطلاحات شعراء و فصحاء

از نادانان . لام نگارنده و نام کتاب یاد نشده است .

در دیباجه میگوید : اصطلاحات الشعراء و فصحاء که در تراکیب نظم و اثر بصنعت مختلف الفاظ را استعمال کرده اند درین محل آورده شد تا طالب علم و فضل را در مطالعه دیوان خاقانی و انوری و فردوسی و نظامی و سعدی و شعرای دیگر که درین فن استاد عصر بوده اند هیچ مشکلی نماید .

به ترتیب حروف تهجی درسی «باب» .

آغاز : اصطلاحات الشعراء و فصحاء که در تراکیب نظم و اثر بصنعت مختلف الفاظ را استعمال کرده اند . . . باب الالف ، آب ، آذر ، آسا ، آب آتش نما ، آتش سودا .

○ B - 49/8275 : استعلیق ، (مجد مراد ، ۵۱۱۰۰) عنوان و نشان ها شنگرف ، همراه نصاب العبیدان گ ۵۵ - ۶۷ ، انجام افتاده پس از باب الضاد .

● بدیع البیان = نصاب تجنیس الالفاظ

● برهان قاطع

از مجد حسین برهان بن خلف التبریزی . در ۱۹۵۲/۵۱۰۶۲ م به نام قطب شاه (۱۰۲۳ - ۵۱۰۸۲) . نگاشته است .

در نه «نایده» و سپس بیست و نه «باب» به شماره حروف ، از آغاز واژه ها .

آغاز : ای راه نما به هر زبان در انواء .

[ن. ک. : متزوی ۴ - ۱۹۲۲ - موزه : ۴۲۸ - مجموعه مقالات بنام «کتاب شناسی» شماره ۱
مقاله دکتر اکبر حیدری کشمیری درباره همین کتاب - مؤلفه برهان قاطع چاپ ایران ۱۳۶۱ خ.] .

○ D - 12/8492 : نستعلیق ، آغاز کتابت در عهد (روزگار) حکومت درایران که
محمد عظیم خان بارک زنی حاکم کشمیر در سال ۱۲۲۰ و سبب اختلاف و تبدیلات روزگار که
عبارت از رفتن حکومت درایران و آمدن سنگهان (سیکوها) پنجاب در هنگام ۱۲۰۶ هجری
(تقریبه) ، واژه ها و عنوان شنکرف ، آغاز افتاده : تهجی مینشی بر بیست و نه بیان گفتار پانزدهم در
۱۴۴۴ هجری م . ۲۱۱ ص .

○ D - 16/8496 : نستعلیق شکسته آمیز ، با یادداشتی مورخ رمضان ۱۲۳۷ هجری و چهارم
ربیع الاول ۱۲۶۴ ، با مهرهای پادشاهان اوده (هند) . «تصیر الدین حیدر الملقب به سلیمان چاد
۱۲۴۴ هجری و «سجد علی شاه» و «واجد علی شاه» و «متکایک خان تحویل دار کتاب خانه» . واژه ها
و عنوان ها شنکرف ، آغاز افتاده : زاغر . بر وزن لاغر ، ۱۲۰۸ هجری م . ۱۴ ص .

○ D - 13/8493 : ۴۴ شوال ۱۲۳۸ هجری / ۴ جولائی ۱۸۲۳ م . ۱۸۸۸ ب / ۱۸ جلوس محمد اکبر
پادشاه (آبی) ، واژه ها و عنوان شنکرف ، ۱۲۲۴ هجری م . ۱۹ ص .

● چراغ هدایت

از سراج الدین علی خان آرزو شاهجهان آبادی . (۱۱۰۱ - ۱۱۶۹ هجری / ۱۷۷۵ - ۱۷۵۰ م) .
در ۱۱۴۷ هجری / ۳۰ - ۱۷۳۴ م نگاشته است .

این دفتر دوم «سراج اللغات» اوست در بیان الفاظ و اصطلاحات (دیباچه) .
آغاز : اما بعد حمد واضح جمیع لغات و مساوات بر افضح و الفضل موجودات میگویه
فتیر . . . سراج الدین علی خان آرزو .

[همان : موزه : ۳۲۹] .

○ D - 8/8488 : نستعلیق ، ۱۲۰۰ هجری ، عنوانها شنکرف ، ۳۸۰ ص . ۱۷ ص . با مهر
«مطلب الدین محمد ۱۲۱۰ هجری» .

● دیباچه فرهنگ جهانگیری

در بخش «دبستور زبان» ص ۱۲۸ خواهد آمد .

● سلک گهر = نصاب تجنیس اللغات

● شرح نصاب الصبیان = تبیان

به دنبال «نصاب صبیان» خواهد آمد.

● صنعت باری = نصاب صنعت باری

● عجوبه مرغوبه

از باوری (۹) باوری شاعر (ترجمه) در دفتر کتابخانه نام نگارنده یادری ماهر نوشته است .
ن . ک : گنج بخش ۳ : ۱۱۹۸ که آنجا مؤلف ناشناس از روزگار اورنگ زوب عالمگیر (۱۰۶۸ - ۱۱۱۸ هـ) دانسته شده است . و این کتاب در بخش نامه نگاری جای داده شده است . نام کتاب در ترجمه نسخه ما «عجوبه المرغوبه» آمده است .

نسخه در دست لفظ عجوبه هشتم دارد . که در آن واژه های هم معنی آمده است .
ن . ک : آغاز .

آغاز : عجوبه هشتم در بیان انتخاب الحروف الاول ، اول اولاً اولین اوایل ، احد واحد لغت نخستین ، فرد متفرد چریده طاق . . . دیگر آغاز ابتدا ابتدا مبدا .

○ D - 24/8504 : نستعلیق ، صالح عبد قادر ، سده ۱۳ هـ ، عنوان ها ششگونی ،
۱۴ ص ، ۱۷ ص .

● فتح الفهم = نصاب فتح الفهم (منظوم)

از فاشناس . نام کتاب در مقدمه و ترجمه آمده است .

فرهنگنامه است ، عربی و فارسی و هندی . در آن می سراید :

این کتاب مختصر مشحون ز لفظ نوع نوع ساختم از بهر فتح الفهم طفل علم خوان

تاریخ سرودن را به تعبیه گفته است :

این کتاب یاد گیر از من بخوان کشف نام آن

عست فتح الفهم بهر فتح فهم طنطنان

ز ابتدا و انتها الشای من تفریز شد

های را بیرون کن تاریخ نام کشف ازان (خاله)

آغاز :

بعد از حمد و ثنا سر پادشاهی بی نشان
الذی اوجد عیدما فی الدرر از انس و جان
محمدت مدح تحیت بر محمد مصطفی
مع الاصحابش و اعیاش و آتش دودمان

○ D - 23/8503 : مستعلق ، سید فحایت علی ، ۶ ذی قعد ۲۷ جلوس معلی (؟) ،

سده ۵۱۳ ، ص ۳۲ ، ص ۱۲ ، ص .

● فرهنگ جهانگیری

از میر جمال الدین حسین الجوی شیرازی الملقب به عضد الدوله ، در مدت ۱۰۰۰ - ۱۰۱۷ (۸۱۰۱۷)

۱۰۹۷ - ۱۶۰۸ م نگاشته است .

فرهنگ فارسی به فارسی است .

آغاز : آنکه بر لوح زبانه حرف اول نام اوست . . . حمد بیحد و سپاس یقیاس سر صانعی

را سزاست که کاخ دماغ صدر نشینان محفل سخندان .

[همان : مزوی ۳ : ۱۹۳۳] .

○ D - 11/8491 : مستعلق خوش ، ۵۱۲۳۵ ، عنوان و نشان شنکرف ، مجدول دو راه

شنکرف ، کمند بندی شنکرف ، ۹۵۰ ، ص ۲۳ ، ص .

● فرهنگ رشیدی

از عبدالرشید تنوی بن عبدالغفور حسینی مدنی تنوی (م ۸۱۰۷۷ / ۶۷ - ۱۶۶۶ م) . در

۵۱۰۶۴ / ۵۴ - ۱۶۵۳ م نگاشته است .

فرهنگ فارسی به فارسی است در یک «مقدمه» و چند «باب» و «تألیف» .

آغاز : ستایشی که آرایش سر نامه سخن و پیرایش دیباچه هر او و کوفن .

[همان : گنج بخش ۳ : ۱۰۳۵ - موزه : ۳۳۶] .

○ D - 10/8490 : مستعلق ، شیر محمد متوطن لادور ، ۶ صفر ۸۱۱۱ ، مطابق ۳۴ جلوس

عالمگیری ، عنوان و نشان شنکرف ، مجدول ۳ راه شنکرف ، ۷۱۲ ، ص ۳۰ ، ص .

○ D - 9/8489 : مستعلق ، سده ۵۱۳ ، عنوانها شنکرف ، ۸۲۲ ، ص ۲۰ ، ص .

○ D - 19/8499 : مستعلق ، به خامه مختلف ، سده ۱۳ - ۵۱۴ ، واژه ها و عنوان ها

شنکرف ، از آغاز و انجام افتاده ، آغاز : و خوشیار و بشین مهمله در مورد بشین معجمه آمده ،

۶۰۴ ، ص ۲۱ ، ص .

● فرهنگ سروری = مجمع الفرس

از مجد نام .

● فرهنگ شاهنامه فردوسی = معیار لغات قوم

● فرهنگ واژه های انشای یوسفی

از ناشناس .

فرهنگ واژه های «بدایع الانشاء» از یوسفی هروی است . به ترتیب الفبائی ، هر یک از حروف در یک «باب» است . بی دیباچه .

آغاز : بسمله ، انتظار ، سفتن ، المضال ، بزرگی ، استشهاد ، طلب شهرت ، انتباه ، آگاهی ، ارشاد ، رمزنامه ، اوتاد ، قطب ، اجل ، بزرگ .

[همان : گنج بخش ۳ : ۱۰۴۳] .

○ D - 26/8506 : تستعلیق ، سلام گوردیال قوم چوژده ، روزی فیروز چهار شنبه ،
ماده ۱۲ - ۵۱۳ ، ص ۳۲ ، ص ۹۴ .

● فرهنگ واژه های بهار دانش

از ناشناس .

فرهنگ واژه های بهار دانش است به ترتیب الفبائی ، هر یک از حروف در یک «باب» .

آغاز : ابهام فراگشت ، آسال باغ ، الواح جمع لوح یعنی لخته ، اغصان جمع غصن شاههای درخت ، ایجاب قبول کردن .

○ S - 22/8551 : تستعلیق ، سید عبدالملکیم ابن مولوی سید عبدالقدیر ساکن قصبه کهرکوی سرکار بیجا کده صوبه خوالدیس (کذا) ، ۲۴ رابع الثانی ۱۸۴ هـ ، عنوانها شنکرف همراه بهار دانش ک ۱ - ۸ .

● فرهنگ واژه های طوطی نامه

از ناشناس .

فرهنگ واژه های طوطی نامه ی نخشبی است . واژه ها به ترتیب کتاب است له به ترتیب الفبائی .

آغاز : مناجات بعضرت رازق النعاب فی غشه یمنی . . . و زاری میکنم بدرگاه رزق دهندۀ
بچه زاع در آشیانه . . . اهل دل ، صاحب دل ، خازه ، خمیر کردن ، سری ، سر داری . . . سوز
با الضم شادی و خوشحالی .

○ S - 6/8534 : نستعلیق ظریفی ، مهد آصف ولد مهد یوسف ، ۲۴ ذیحجه ۱۰۴۲ ، مطابق
۱۱ جلوس مهد شاه پادشاه ، عنوان و نشان شکرگف . با یادداشت خریداری کتاب امام علی عرف
مائی مبلغ چهار روپیه دست گردان از مهد عظیم گرفته ، مورخ ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۷۱ ، ۱۹۰
ص ۱۳ ، ص ۱۳۰ .

● فرهنگ واژه های گلستان

از ناشناس .

از آغاز تا انجام واژه های گلستان سعدی را به ترتیب مبنی گلستان آورده است ، با ترجمه
بین السطور . ن . ک : آغاز .

آغاز : منت سر عزوجل موجب قربت مزید نفس : شکرانه خاص عزیز و بزرگ سبب
لزیدی زباده دم .

○ D - 22/8502 : نستعلیق ، گلاب رای منشی ، باسخاطر حسن منشی ، ۲۷ هواکن
۱۹۱۸ ، ص ۵۰ ، ص ۱۴ ، ص ۱۴۰ .

● فرهنگ واژه های مکاتبات علامی

از ناشناس .

به ترتیب الفبای .

آغاز : (اتاده از باب الف) زده بریدن و شکافتن و تپاه کردن کذا فی . . . باول مکسور
به ثانی زده بالا رفتن کذا فی اکثر باول مکسور به ثانی زده .

○ I - 54 : نستعلیق معمولی ، حبیب الله ، ۷ محرم (۹) ، سنه ۱۲۰۲ ، ص ۷۰۰ ، ص ۱۷ ، ص

● قنیه الفتیان (منظوم)

از صدر پدر . در خاتمه آمده است :

کرد انشاء صدر پدر این قنیه الفتیان که هست در لغت نزد اهل فضل کجی شایگان

منظومه نوین است در فرهنگ الفاظ عربی به فارسی .

آغاز : حمد ایزد را که داد او بنده را طبع روان
تا که در سلک بیان آورد نظم ترجمان

[همان : گنج بخش ۳ : ۱۰۳۰ «غنیة الفنیان» - موزه : ۳۳۹].

○ B - 29/8453 : نستعلیق ، ۲۷ جمادی الثانی (۱۱۷۳ هـ) ، جابوس عالمگیری ، عنوان و نشان ها شنکرف ، مجدول ۳ راه ، آغاز : علم و فقه شعور داناتی فکر الدیشه حدس نطن چه گمان ، ص ۵۶ ، ص ۱۵۰ م .

○ E - 40/8463 : نستعلیق ، (دینا ناله مدن) ، ۱۹ شعبان ۱۱۲۲ هـ ، مطابق ۴ جلوس اکبر شاهی (ثانی) ، نشان ها شنکرف ، همراه اصحاب اخوان ، ص ۴۰ ، ص ۶۲ م .

● کثر اللغات = کثر اللغة

از مهد بن عبدالغالی بن معروف . سده نهم هجری . پیرامون سال ۸۸۰ هـ نگاشته است .

آغاز : جواهر کنوز لغات حمد و ستایش ثنای بازگاه حضرت متکلمی که زبان .

[همان : منزوی ۴ : ۱۰۱۶].

○ D - 4/8484 : شکسته ، ۲۶ ربیع الاول ۱۱۲۳ هـ ، سرلوح رکنین ، عنوانها شنکرف ، مجدول ۳ راه شنکرف ، کمتد بندی ، همراه مشعشع ، ص ۴۴۸ ، ص ۲۱۰ م .

● لطایف الحدایق من تقایس الدقایق

از عبداللطیف بن عبدالله عباسی گجراتی . در رمضان ۱۱۳۹ هـ (دیباچه) نگاشته است . (مشترک ۴ : ۱۸۴۵) .

فرهنگ واژه‌های حدیقه سنایی غزلوی است .

آغاز : این کلامه ای ست از ریاض حدیقه سخنوری و هوشمندی و مجموعه است از لطایف نسخه فرهنگ افزای . . . منسفی به لطایف الحدایق من تقایس الدقایق .

○ D - 18/8498 : نستعلیق ، غلام مهد ، غره جمادی الاولی ، ۳۵ جابوس (۱) ، سده ۱۱۲ هـ ، واژه‌ها شنکرف ، ص ۲۵۹ ، ص ۱۹۰ م .

● لطایف اللغات

از عبداللطیف بن عبدالله عباسی گجراتی (م ۱۱۴۸ هـ / ۱۱۶۳۷ م) .

فرهنگ واژه های مثنوی معنوی است .

آغاز : این قرمکی است مشتمل بر جل لغات غریبه عربیه و الفاظ عجیبه اعجمیه مثنوی
مواوی معنوی .

[عمان : کج بخش ۳ : ۱۰۰۳ - موزه : ۶۳۹] .

○ D - 2/8482 : نستعلیق ، عبداللطیف بن فتح مجد ، ۲۱ صفر ۵۱۱۲ ، واژه ها شنکرف ،
۲۶ ص ۱۹ ، س .

○ D - 15/8495 : نستعلیق ، ۱۳ رجب ، ۲۰ جلوس پادشاه عالم شاه ، عنوان ها و واژه ها
شنکرف ، کرم خورده ، ۲۴۴ ص ، ۱۹ س .

● مثلثات = نصاب مثلث (منظوم)

از بدیع الدین اصفهانی . در خاتمه میسراید :

گر تو نام را بخواهی یاد کردن بر زبان
یاد کن نام بدیع الدین ملک اصفهان
گرچه من نام خودم دو بار آوردم درین
آنکه خفیه بود این ظاهر شد ای جان جهان
تخلص او بدیعی بوده :

همچنین شعر بدیعی را بدیعی نظم کرد
تا بود در روزگاری زین سبب نام و نشان

آغاز : از پس حمد خداوند زمین و آسمان

کرده ام نظم مثلث چون لالی عمان

در خط یک لفظ خود هر سه لغت پیدا شود

رو تو فارا فتح و کسروضم بدین ترتیب خوان

[ن . ک : منزوی ۳ : ۲۰۲۲ و موزه ۳۴۳ ، که آنجا نام سراینده بدیعی آمده است . و
در نفیسی ۱ : ۲۵ نوشته است که «منظومه مثلثات لغت را برضی از و (بدیعی تبریزی)
دانسته اند» .]

○ B - 35/8459 : نستعلیق ، دینا ناله مدن ، ۵۱۳۲۵ ، ۸ ص ، ۱۴ س . ترجمه :
این نصاب مثلث من تصنیف مولوی بدیع الدین اصفهانی در عهد مجد اکبر شاه پادشاه ثانی ولد شاه
عالم شاه مرحوم در ۵۱۳۲۵ مطابق پنج (جاوس) اکبر شاه خلدالله ملکه و سلطانه بروز پنجشنبه
تاریخ هشتم ذیحجه ، الکتابه دینا ناله مدن بالعام رسید .

● مجمع الفرس = فرهنگ سروری

از عهد قاسم سروری کاشانی . در ۱۰۰۸ هـ نگاشته است .

فرهنگ فارسی به فارسی است .

آغاز : ابتدای کلام هر دانشمند سخنور و انتهای سخن هر خردمند هنر پرور شایسته و مزاور است .

[همان : موزه : ۲۴۳ - منزوی ۳ : ۱۹۵۳] .

○ D - 6/8486 : استعلیق خوش ، سده ۱۱۶ هـ ، عنوانها شنکرف ، سراوح طلائی ، جدول

راه طلائی و شنکرف ، لاجورد ، انجام افتاده از لفظ «بیز» ، ۱۳۲۶ م ، ص ۱۷ .

● مصطلحات الشعراء

از سیالکوقی مل وارسته (م ۱۱۸۱/۶۸ - ۱۷۶۷ م) . در ۱۱۸۰ هـ (= مصطلحات الشعراء) /

۶۷ - ۱۸۶۶ م بدان آغاز کرده است .

فرهنگ الفاظ و اصطلاحات فارسی به فارسی است .

آغاز : بسم الله مجربها مهترانم و سفینه کاشفی در بحر سخن میرانم الهی شرطه توفیق

هوا دارم .

[همان : موزه : ۳۴۳ - گنج بخش ۳ : ۱۰۰۰] .

○ D - 5/8485 : شکسته ، ۴ شعبان ۱۱۴۱ هـ ، عنوان و نشان شنکرف ، آغاز : آب

طبت بالاضاعت آبی که خاک ابدان بدان مرشته اند . دیباچه کتاب در آخر کتاب نوشته شده

است . در متن و هاشم ، ۸۶ م ، ص ۲۳ .

○ D - 3/8483 : استعلیق مایل به شکسته ، سده ۱۱۶ هـ ، با یادداشت خریداری کتاب

دواب پیرایه مرزا صاحب بقیعت چه (شش) رویه معرفت رسول علی پنجم ماه صفر ۱۲۹۶ هـ .

عنوانها شنکرف ، ۵۵۴ م ، ص ۱۷ .

● معیار لغات قویم = فرهنگ شاهنامه فردوسی

از مجرم . در ۱۹۰۸ م (= معیار لغات قویم) . نگاشته است (دیباچه) .

نگارنده نام خود در دیباچه لیا ورده است ، اما تخلص خود را بدینگونه یاد کرده است :

دلمی کیم سواد - و ساعی لاسراد و آکده «مجرم» تخلص است . نام کتاب در دیباچه بدینگونه آمده

است : و اسم و رسم تاریخ این خزینه فواید عزیزه به «معیار لغات قویم» مراسم نموده .

لام ممدوح نگارنده «سری میان صاحب بهادر» بوده . که در مدح او در دیباچه قصیده ای مروده است :

من و مدح جهانگیری که بر گردون نشستش
 ز صدر قدر اوج بدر چندین دست بستش
 نظر جنگ غضنفر فرکه از شمشیر ازدر در
 زیر دستان هفت اقلیم یکسر زیر دستش
 بصورت طبع «مجرم» بست و مست افتاده در معنی
 عنایات میان صاحب بهادر کرده مستش
 دربار مهاراجه بود تاج سر گردون
 که از فضل مهاراج حقیقی های بستش

ترتیب شاهنامه فردوسی است . با عنوانهای : (پس از حمد و ثناء و مدح ممدوح خود) ترتیب و ترکیب حروف متساوی العدد و المعنی ، صنعت قلب مستوی ، نکته چند از نکات رساله شبستان خیال ، فصل در بیان اطلاق اسم پارس ، فصل در تعداد زبان فارسی ، لغات و کنایات شاهنامه با شواهد ابیات آن حرف الف ممدوده با رعایت حرف ثانی به ترتیب حروف تهجی .

آغاز : (دیباچه) جواهر زواهر حمد و ثنای بیمد و لالی متلالی شکر و سیاس بجد سزلوار
 نثار بارگاه فیض کارگاه پادشاهی توالد بود . (آغاز فرغنگ) : آب چند معنی دارد ، اول معروف است دوم بمعنی رواج و رونق باشد .

○ D - 1/8481 : نستعلیق خوش ، زیبا ، سده ۱۱ هـ ، صفحه اول و دوم بسیار زیبا
 منقش و مطلا و مذهب و لاجورد و شنکرف ، ۴ سرلوح زیبا ، مجدول طلایی و لاجورد و سبز
 شنکرف ، کمد بندی ، عنوانها شنکرف ، ۱۳۶ ص ، ۱۰ ص .

● مؤید الفضلاء

از محمد بن شیخ لاد دهلوی ، در ۱۰۱۹/۸۹۶ م نگاشته است .

آغاز : محامد متواتره و متکاثره دادار دانا و تولکری توالا را که بتالیف چندین حرف ممدوده .

[عمان : گنج بخش ۵ : ۱۰۰۹ - موزه : ۲۴۶] .

D - 7/8487 : نستعلیق ، سده ۱۲ هـ ، عنوانها شنکرف ، با پادشاهی تحویل بدری لاد
 مدن ۲۱ مکره ۱۸۰۰ بکرمی ، ۶۰۶ ص ، ۱۷ ص .

● نصاب اخوان = نصیب اخوان (منظوم)

از مظهر، در ۱۳۷۶/۵ - ۱۳۷۴/۴، سروده است. منظومه اولیه است. نام سراینده در دیباچه نسخه ما «مظهر» و در ترقیمة «بیر مظهر» آمده است. و نام کتاب در دیباچه و ترقیمة «نصاب اخوان» یاد شده است.

آغاز: نامه بر نام کردگار جهان کوست الله و راحم و رحمان

[ن. ک: کنج بخش ۳: ۱۰۷۷ و منزوی ۳: ۲۰۴۴ که در آنجا نام کتاب «نصیب اخوان» و نام سراینده مظهر آمده است. - موزه: ۳۰۱]

○ B. 39/8464 - نستعلیق، دینا ناله مدن، ۱۳۲۵ هـ مطابق ۱۹۰۶ م، جلوس اکبر شاهی (قافیه)، نشان‌ها شنکرف، همراه «فتیة الفتیان» قبل از و، ۳۴ ص ۱۱، ص.

● نصاب تجنیس الالفاظ = بدیع البیان

منسوب به امیر خسرو دهلوی. (م ۵۷۲۰). ن. ک: کنج بخش ۳: ۱۰۶۱ و موزه: ۲۴۶. اما در دیباچه و ترقیمة نسخه (ش B. 34/8458) منسوب به جامی.

آغاز: مصر شهر و شهر ماه و ماء آب و خوف و سهم - تبر و اجنه بال باشد، بال جان.

[عنوان: منزوی ۳: ۲۰۲۷ - کنج بخش ۳: ۱۰۶۱ - موزه: ۳۴۶ نیز بنگرید به: جامی از عارف نوشاهی ص ۴۳۱.]

○ B. 28/8452 - نستعلیق، (۱۱۶۶ هـ)، عنوان و نشان‌ها شنکرف، مجدول ۳ راه شنکرف و لاجورد، ش ۱ در مجموعه ک ۱ - ۱۵، ۸، ص.

○ B. 34/8458 - نستعلیق، دینا ناله مدن، ۱۳۲۵ هـ مطابق ۱۹۰۶ م، جلوس اکبر شاهی (قافیه)، عنوانها شنکرف، آغاز: (دیباچه) حمد سر واجب الوجودی را که از لغات جنبه و خطابات منیه تاج تکریم انسان را... هیچ نصاب مثل «بدیع البیان» که تصنیف حضرت استاذی... عبدالرحمن جامی قدس الله سره است، نیست... مصر شهر و شهر ماه... ۲۴، ص ۱۳، ص.

○ B. 16/8825 - م نستعلیق، ۱۳ شعبان ۱۲۴۹ هـ، عنوان و نشان‌ها شنکرف، در دفتر کتابخانه دانشگاه نام کتاب «بدیع العجایب» آمده است. ۲۸، ص ۱۲، ص.

● نصاب تجنیس اللغات = سلک گوهر (منظوم)

از عبدالرحمان. در هر دو نسخه زیر منسوب به عبدالرحمان جامی است که درست نیست. رک به: جامی از عارف نوشاهی ص ۴۳۱.

نصاب عربی به فارسی است .

آغاز : بعد توحید و صفات خالق شام و بحر و ز پس لغت و ثنای خواجۀ خیر البشر
[همان : گنج بخش ۳ : ۱۰۶۴ - موزه : ۳۴۷] .

○ B - 33/8457 : نستعلیق ، ۱۹ راجع الثاني (۱۲۲۹ هـ) ، ۱۲ ص ، ۱۰ ص .

○ H - 73/7818 : نستعلیق ، کبول رام پنڈت ، ۲۰ رمضان ۱۴۱۲۷ هـ

۱۹۱۲ ب ، در لاهور ، ش ۲ در مجموعه ، ص ۲۶ - ۱۶۴۰ ص .

● نصاب حروف تهجی (۱) (منظوم)

شاید از فتا ، ن . ک زیر : نام کتاب در تریقه «نسخه حروف تهجی» آمده است .

در معانی حروف تهجی . برای لسانی :

حرف باء دارد معانی کثیر	در پرو مع سوارینها لاگزیر
قسم و مقدار و سرید و پس سبب	نیز بهر اتصال ای با اذب
هم برای استعانت بی خلل	نیز بهر معنی را و بدل
تابود موضوع بهر تو ترا	نیز بهر خویش می خوان مرورا
حرف شین بهر ضمیر است ای فتا	هم برای خویش باشد عم چو ما

آغاز : بعد حمد حضرت پروردگار	معنی چندین بگویم گوش دار
هست مستعمل الف انش کلام	از برای چند معنی مستدام

○ B - 42/8361 : نستعلیق ، (دینا ناتھ مدن) ، غره ذیحجه ۱۲۲۵ هـ ، نشان ها شنکری ،

۱۱ ص .

● نصاب حروف تهجی (۲) (منظوم)

از لعل (صع) نصاب حروف تهجی است . ن . ک : آغاز .

آغاز : الف کثرت لاعل و مصدر قسم	اتصال و عطف و تحسین و کام
زاید و متکام لد به لدا	هم دعا را او بدل با دال و با
آخر اعلام هندی هم شود	در پس الفاظ ترکی هم شود

○ B - 37/8466 : نستعلیق ، (دینا ناتھ مدن) ، ۱۸۱۰ هـ ، ۱۱ ص .

● نصاب رشید (منظوم)

از رشید ؟ . نام کتاب در ترجمه «نصاب رشید» آمده است. فرهنگنامه عربی به فارسی است.

آغاز : ابتداء و افتتاح و فاتحه آغاز کار
استماعت دلخوشی دادن موافق سازگار
اختتام و ختم و شایسته و عاقبت
... قصا را خاتمت پایان کار

○ B - 36/8460 : استعاری ، دینا ناته مدن ، ۲۶ رجب ۱۸۱۲۵ ، ۴ جلوس والا
(اکبر شاه ثانی) ، عنوانها شنکرف ، ۷۴ ص ، ۱۱ ص .

● نصاب الصبیان (منظوم)

از ابولصغر بدر الدین محمود فراهی (م . ۸۶۴/۱۲۴۲م) .

آغاز : ز بعد حمد و توحید الهی همی گوید ابولصغر فراهی

[همان : گنج بخش ۳ : ۱۰۶۶ - موزه : ۳۴۷ - منزوی ۳ : ۲۰۳۹] .

○ B - 49/8475 : استعاری ، مجد مراد ، بچوته خاطر سید نور شاه در قصیده کیلیا نواله
(بخش کوچرا نواله) ، ۱۹ شهر (؟) ۱۱۰۰ هـ ، نشان ها شنکرف ، ش ۱ در مجموعه گ ۳۰۰۱ محشی .

○ B - 32/8465 : استعاری ، دینا ناته مدن ، بروز دو شبیه ۲ ذیحجه ۱۸۱۲۵ مطابق
جلوس اکبر شاه بادشاه ولد شاه عالم بادشاه ، عنوانها شنکرف ، ۳ ص ، ۱۳ ص .

○ B - 18/8442 : شکسته ، در عهد یبین الدوله سعادت علی خان ، ۱۸۱۳۱ هـ ،
۱۹۸ ص ، ۱۷ ص .

○ B - 1/8425 : استعاری ، حافظ عظمت آملیند خلیفه نورالدین ولد پرخوردار ، ۱۸۱۳۶۱ /
۹ بیت ۹۰۲ رب . بروز پنجشنبه ، ۹۴ ص ، ۱۰ ص .

○ I - 108 : استعاری ، مدۀ ۱۸۱۳ هـ ، عنوانها شنکرف ، جدویند ۳ راه شنکرف و لاجورد ،
۶۶ ص ، ۱۳ ص .

○ B - 27/8451 : استعاری ، مدۀ ۱۸۱۳ هـ ، ۴۸ ص ، ۱۵ ص .

● تبیان = شرح نصاب الصبیان

متن از ابولصغر فراهی ، شرح از عبدالعقیدر . به نثر آهسته به نظم در ۸۹۳۹ (= فرخنده)
نگاشته است ، در دیباچه همسراید :

لهادم نام او قبیان و شواعم
چو با فرخندگی برشد لهالش

ثواب و عصمت و عون از الهم
ز «فرخنده» بچو تاریخ سالش

به عبدالمتدر یا رب رضا بخش
بشرحسن الخلالی (کذا) وصفاً بخشش

در آن از کتاب های : قاموس ، لوامع ، صحاح ، فرهنگ نامه (؟) ، بحر الفضایل ، بهره
برده است :

آغاز : به بسیاری نسخ دیدم عیالش
بوده چاره نیز از بیالش

... (متن) چنین گوید ابوالضر فراهی یعنی پدر الدین محمد فراهی ، فره نام شهر بست میان
هراة و سیجستان .

[ن . ک : مخطوطات دیوبند ۲ : ۱۲۷] .

○ B . 48/8474 : مستعلیق ، دینا نامه مدن ، ۲۸ شوال ۱۲۲۶ هـ ، مطابق ۵ جلوس
اکبر شاه ثانی ، عنوان و نشان شنکرف ، ۲۲۸ ص ، ۱۶۴ ص .

● نصاب صنعت باری = صنعت باری

از منشی گمش داس بدهره فالونکوی کجرات . در ۱۲۲۰ هـ (= صنعت + صنعت) / ۱۸۰۰۰۶
سروده است . نام کتاب و سراینده و تاریخ سرودن در خاتمه و ترقیمه آمده است :

چک وچ رهیا گمشا نام
صنعت باری بهی تمام

حی اوژی تاریخ پوچوائی
صنعت گنیه دوباره بهائی

و از هوس «منشآت منشی» و «چار باغ پنجاب» . نصاب فارسی - پنجابی است :

آغاز : صنعت صانع همیگویم
لفت فارسی همی جویم

صنعت باری ابر ایار
دیس رنگ برنگ بهار

ابشر الله ابزد خوان
لتگری نامش تری دان

[ن . ک : گنج بخش ۳ : ۱۰۷۱ که آنجا نام سراینده شناخته نیست] .

○ D - 21/8501 : مستعلیق ، گلاب رای برهن ، بجهت شووالدن وافر تمیز حسن بد
منشی باغات سرکار ، ۲۴ چیت ۱۹۱۷ ب ، ۳۶ ص ، ۱۵ ص .

● نصاب مثلث = مثلثات

● نصاب ناشناخته (منظوم)

نصاب عربی به فارسی است .

آغاز : حق هو ، هو دم ، و دم خون ، خون سراسر از ، و باز اسم مصطفی

○ B - 38/8462 : مستعلق ، (دینا لاتو مدن) ، ۱۲ ذیقعده ۱۱۲۲ هـ ، مطابق ۱۷ جولوس اکبر شاه ثانی ، ۱۲ ص ، ۱۱ ص .

● نصف نصاب (منظوم)

از ناشناس .

آغاز : اوان حین و بوقالت هنگام تلقی صبح و عشیه است و عشا شام

[همان : گنج بخش ۲ : ۱۰۷۸] .

○ B - 28/8452 : مستعلق ، ۱۱۶۶ هـ ، عنوان و نشان ما شنکرف ، مجدول ۳ راه شنکرف و لاجورد ، ش ۲ در مجموعه گ ۸ - ۱۰ - ۱۵ ص .

● نصیب اخوان = نصاب اخوان

● حصه له المعایه = اسماء و عیال

● حصه له المعایه = اسماء و عیال

دستور زبان

● ترکیب شرح مایه عامل

از ناشناس . نام کتاب در ترقیمه آمده است .

آغاز : (بی دیباچه) نحو خبر مبتدا محذوف است که نحوه است تقدیره نحوه نحو . . . نحو مبتدا مضاف مضاف الیه .

○ B - 24/8448 : استعلیق مائل به شکسته ، امام علی ولد بوادر علی ، ساکن نهبه شاه آباد ، جمادی الثانی ۱۲۵۳ ، ص ۲۵ ، ص ۲۵ .

● تعریفات

از سده رای دهلوی ، در ۱۱۳۰ . نگاشته است نام کتاب و نام نگارنده و سال نگارش در دیباچه آمده است .

در قواعد تحریر و تلفظ زبان فارسی ، تعریف مصدر ، اعراب و غیره ، نامیوب ، عنوانها لا نویس ،

آغاز : بعد از حمد و سپاس . . . علام که مفتوح کلام بدان سزد معنی و محتجب اماند که بر حسب محاوره حال تلفظ و تحریر فارسی .

○ B - 46/8470 : استعلیق ، سده ۱۱۳ ، ش ۱ در مجموعه گ ۱ - ۱۱ ، ص ۱۵ ، موریانه زده .

● دستور العمل = قواعد فارسی

● دیباچه فرهنگ جهانگیری

از عضو الدوله جمال الدین حسین انجوی شیرازی ، دیباچه فرهنگ جهانگیری است که در دستور اکبر بادشاه (۹۶۳ - ۱۰۱۴) ، در ۱۰۱۰۵ - ۷/۱۰۹۶ . بدان آغاز و بنام جهانگیر بادشاه (۱۰۱۴ - ۱۰۳۷) در ۱۰۱۷/۱۰۶۰۸ به انجام رساند است (منزوی ۳ : ۱۹۳۳) .

در دوازده «آئین» .

آغاز : مقدمه مشتمل است بر دوازده آئین ، آئین اول در بیان اطلاق اسم پارس بر ملک ایران و آنکه در زمان قدمم و عهد باستان .

[عنان : گنج بخش ۳ : ۱۰۹۶] .

○ D - 25/8505 : نستعلیق خوش ، سده ۱۲ - ۱۳ ، عنوانها ششگرف ، ۶۶ ص ، ۱۵ ص .

● رساله عبدالواسع هانسوی = قواعد فارسی

● زیادة القواعد

از میر مهدی متخلص به هلال (دیباچه) .

در «مقدمه» و دو «فصل» و «خاتمه» .

مقدمه (در متن نا درست فصل اول) در بیان قوانین ، فصل ۱ - در بیان حرف مفرد ، ۲ - در بیان حروف مرکب ، خاتمه در بیان اضافت .

آغاز : الحمد لله . . . این رساله زیاده القواعد قلیل الحجم کثیر الفوائد بجهت مبتدیان نادان و اوسبتان هیچمدان . . . میر مهدی بی کمال متخلص به هلال به مقدمه و دو فصل و خاتمه . . . مرتب گردانید .

○ B - 54/8480 : نستعلیق ، دینا ناله مدن ، ۲۷ ذیحجه ۱۲۲۵ مطابق ۵ جلوس اکبر شاه ثانی ، ش ۳ - در مجموعه گ ۳۱ - ۸۳ ، ۱۱ ص .

● صرف ، کتاب

از دانشنام

آغاز : الحمد لله . . . بدان اسعدک الله تعالی و رزقک خیر الدارين که جمله افعال متصرفه از روی ترکیب حرف بر دوگوله است . ثلاثی و رباعی ، اما ثلاثی آن باشد که در ماضی او سه حروف اصلی باشند .

○ A - 75/8651 : نستعلیق خوش ، سده ۱۳ ، عنوان و نشان ها ششگرف ، با سه مهر دولوی امام الدین بادشاهی مسجد ، ۵۸۱۲۵۴ ، ۱۴ ص ، ۱۷ ص .

● صرف بهائی

از بهاء الدین ، نام کتاب در ترقیبه آمده است .

آغاز : بدان اسمدک الله تعالی فی الدارین ، که کلمات لغت عرب بر سه قسم است ، اسم است و فعل است و صرف است .

[عمان : گنج بخش ۳ : ۱۰۹۹]

○ 86/8662 - A : استعلیق ، ۲۸ بیساکه ۱۸۸۴ ، عنوان ها شنکرف ، ۵۸ ص ، ۸ ص .

● عوامل منظوم = مأیة عبدالرسول

● قواعد فارسی = دستور العمل = رساله عبدالواسع هانسوی

از عبدالواسع هانسوی . نگارنده شرح اسکندر نامه ، شرح بوستان ، شرح قام حق ، شرح یوسف زلیخا .

در یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه» .

آغاز : رب اغفر و ارحم و انت خیر الراحمین . . . این رساله چندین ورق است معدود ، مشتمل بر قواعد و شوابط کلیة زبان فارسی .

[عمان : گنج بخش ۳ : ۱۱۲۴ - موزه : ۳۹۷]

○ B - 54/8480 : (دینا ناتھ مدن) ، ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۲۵ ، عنوان و نشان شنکری

ش ۴ در مجموعه گ ۸۴ - ۱۲۳ ، ۱۶ ص .

○ B - 19/8443 : استعلیق ، امین الدین حیدر لکھوی (کذا) ، به پاس خاطر جمعدار

لیبی بخش خان ، ۲۳ شعبان ۱۲۵۱ ، ش ۱ در مجموعه گ ۱ - ۴ ، ۱۴ ص . با مهر (امین الدین حیدر . ۱۲۵۰ .

○ B - 15/8439 : استعلیق ، سده ۵۱۳ ، عنوان و نشان شنکرف ، مجدول ۳ راه شنکری

و سیاه ، کمند بندی ، ش ۱ در مجموعه گ ۱ ، ۶۷ ، ۱۴ ص .

○ B - 20/8444 : استعلیق ، سده ۵۱۳ ، عنوان و نشان شنکرف ، ناتمام ۳۶ ص ، ۱۹ ص .

● مأیة عبدالرسول = عوامل منظوم (منظوم)

از عبدالرسول سنی حنفی ، در دیباچه میسراند :

بشنواز سرگردد تر دامتان عبدالرسول سنی حنفی غلام خاصه بحر چارلا

در قواعد صرف زبان عربی است . قامیوب ، بدون عنوانها .
 آغاز : ابتدا سازم بنام پاک آن بی ابتدا در ره ادراک او هر عقل عجز انتها
 ○ B - 26/8449 : نستعلیق ، سده ۵۱۳ ، ص ۶ ، ص ۱۷ . گرم خورده .

● منشعب

از ناشناس . (بنگرید به : گنج بخش ۳ : ۱۱۳۲ ، که در آنجا بااستاد «جایزه مدارس عربیه در پاکستان محرم» نام نگارنده «سراج الدین لودهی» نوشته شده است) .
 آغاز : الحمد لله . . . بدان اسمک الله تعالی فی الدارین که جمله افعال متصرفه از روی ترکیب حروف اصلی بر دو نوع است ثلاثی و رباعی .

[همان : گنج بخش ۳ : ۱۱۳۲ - موزه : ۳۷۱] .
 ○ D - 4/8484 : شکسته ، (۵۱۲،۳) ، عنوان و نشان ها شنکرف ، مجدول ۳ راه شنکرف و سیاه ، گمند بندی ، همراه کنز اللغات ، ۸ ص ، ۲۱ ص .

● نوادر المصادر

از لیک چند بهار . در ۱۷۵۳/۵۱۱۶۶ نگاشته است .
 در «مقدمه» و بیست و چهار «باب» و «خاتمه» .
 آغاز : بعد ستایش خداوند خرد آفرین دانش آموزگار تمامی شانده عرض میدارد .

[همان : موزه : ۳۷۳] .
 ○ B - 2/8426 : نستعلیق مائل به شکسته ، دینا نانه (مدن) به موجب امر لاله لاهی رام پندت از روی نوشته مولوی حیات علی ، ۷ شوال ۱۲۴۶ ، مطابق ۶ جلوس بد اکبر شاه بادشاه (ثانی) ، عنوان ها شنکرف ، ۲۴۰ ص ، ۱۵ ص .

دستور نامه نگاری

● ارشاد الطالبین = انشای هرکرن

از هرکرن بن متھرا داس کنبوه مثنائی . از منشیان روزگار جهانگیر پادشاه (۱۰۱۴-۱۰۳۷) به خواہش دوستان میان سالہایی ۳۲ - ۳۱/۸۱ - ۲۳ - ۲۲ م نگاشته است . در هفت «باب» .

آغاز : بعد از حمد و ثنای مر حضرت ایزد متعال ذوالجلال .

[همان : مشترک ۵ : ۹۴ - مؤزہ : ۳۷۵] .

○ I - 37 : نستعلیق ، پارچہ بن عبدالباقی ، ۲۸ ربیع الثانی سنہ احد پادشاه عالم با جهان شاہ (۲) ، سدہ ۱۱ - ۱۲ ، عنوان ها شنگرف ، جدول بند ۳ ، راہ شنگرف و لاجورد ۷۶ ص ، ۱۵ ص .

○ H - 112 : نستعلیق ، سدہ ۱۲ ، عنوانها نا نویس ، ش ۳ در مجموعہ گ ۱۹۷ ، ۱۷ ص . با مہر «مجد عظمت اللہ قادری» ، ۱۱۱۹ھ .

○ I - 70 : نستعلیق شکستہ آمیز ، عقلم اللہ ، سدہ ۱۳ - ۱۴ ، عنوان و نشان شنگرف ، جدول دو راہ شنگرف ، ش ۳ در مجموعہ ص ۷۱ - ۱۰۸ ، ۱۲ ص .

○ I - 43 : نستعلیق ، میان فضل دین ساکن گجرات ، پاس خاطر بر خوردار مرزا گ ولد گل مجد ساکن چلبانی (بخش گجرات پاکستان) ، ۲۱ مگھر ۱۹۰۵ ب ، ۸۶ ص ، ۱۲ ص .

○ I - 113 : نستعلیق ، ۱۹۱۱ ب ، عنوان ها شنگرف ، ش ۳ ہمراہ انشای لورڈ ک ۳۸ - ۴۰ ، ۱۳ ص . ناتمام . فقط باب اول است .

○ I - 115 : نستعلیق ، سدہ ۱۴ ، عنوان ها شنگرف ، جدول بند ۳ ، راہ شنگرف و ۱۱۰ ص ، ۱۳ ص .

● اعجاز خسروی = رسایل اعجاز

● انشای آنند رام = رقعات مخلص

● انشای ابو الفضل = مکاتبات علامی

● انشای جامی = رقعات جامی

● انشای خادمی

از نظام الدین مخلص به خادمی ، ساکن ککوت بهراتی داس (بخش گوجراتواله) ، در
۱۸۱۱/۸۱۲۲۶ م نگاشته است .

در پنج «باب» .

آغاز : بعد از ستایش آفریننده زمین و زمان و فرا زلده خيام آسمان و فروزنده شمع های
ستارگان .

[رک به : مشترک ۵ : ۳۸۴ - موزه : ۳۷۷ - پاکستان میں فارسی ادیب ۴ : ۲۲۸] .

○ 31 - I : استعلاق ، نرض پد ولد قاضی گرم بخش عرف چشتی متوطن قدیم شاهزاده
تجرا و کنون حال در موضع پلپها ، ۱۷ صفر ۱۱۲۷ ، عنوان ها شنکرف ، ۱۱۸ م ، ۱۴ م .

○ 112 - I : استعلاق ، سده ۱۳ ، عنوان ها شنکرف ، مجدول ۳ راه شنکرف و لاجورد ،
موربانه زده ، ۱۲۶ م ، ۱۳ م .

○ 105 - I : استعلاق ، به دو غامه ، سده ۱۴ ، نصف کتاب مجدول ۳ راه شنکرف و
سپاه و نصف بی جدول ، عنوانها شنکرف ، ۲۶۶ م ، ۱۱ م .

● انشای خانزاد = فواید المعانی

● انشای خجسته

از همان خادمی ، در هفتاد و پنج سالگی در ۱۱۳۳۹ پس از نگارش انشای خادمی و بهار
لله نگاشته است (خالعه) .

آغاز : طهرای این الشاه بنام خداوندی که باغبان ارادتش چمن کائنات را .

[همان : مشترک ۵ : ۳۹۱ - موزه : ۳۷۸] .

○ 38 - I : مستعلق ، ۱۴ مگهر ۱۸۹۵ ، عنوان ها شنکرف ، جدولیند ، راه شنکرف

و سیاه ، ۱۷۰ ص ، ۱۶ ص .

● انشای خلیفه = جامع القوانین

● انشای دلگشا

از مهتاب رای . شاکرد لجهی رام ، بروزگار میر لظو الفین خان خلف وزیر الممالک اعتماد الدوله قمر الدین خان در نظامت سرکار سهران پور (هند) ، در ۹۹ هـ نگاشته است (دو چاپه) . نام کتاب در صفحه عنوان آمده است .

در سه «باب» : ۱- در مرادلات که از طرف خان موصوف . صاحبان اهل دول به قلم آمده و هم در عهد دیوانی قصیده پادشاه به اکثر صاحبان اهل معامله اوکر بر خایه صفا بردار شده ، ۲- در نگارش مکاتبات که خود بدوستان صمیم و غیر آن نگارش فرموده اند ، مشتمل بر دو فصل ، ۳- در مسودات عاصی هیچمدان که باشارت جناب فیض مآب داخل این (کتاب) شده است .
آغاز : تذکره انشاه دلگشا به املاء حمد الشاکریست که خایه ندرت نگار نشان بلاغت شعار بقصور رسائی .

[ن . ک : مشترک : ۷۲ : ۴۷۲ که آجا از «انشای دلگشا» نگاشته «سهایر پرشاد» یاد شده است] .

○ 91 - I : مستعلق ، سده ۱۳ هـ ، عنوان ها شنکرف ، بعضی عنوان ها لا نویس ،

۱۷۴ ص ، ۱۵ ص .

● انشای طاهر وحید = منشآت وحید

از میرزا طاهر وحید قزوینی (م ۱۱۱۳ / ۱۷۰۰م) بروزگار شاه عباس صفوی دوم (۱۰۵۲ - ۱۱۰۷ هـ) . نامه هایی ست که از طرف شاه صفوی به شاهجهان پادشاه هند (۱۰۳۷ - ۱۰۶۸ هـ) و شاهزادگان و سلاطین گجرات و دکن نوشته است .

آغاز : انامل تقدیم بخت قدیمی که مفتاح گنجینه مقال تواند بود .

[همان : مشترک : ۳۶۸ - سوزه : ۳۸۰] .

○ 102 - I : مستعلق ، سده ۱۳ هـ ، ۱۴ هـ ، عنوان ها شنکرف ، انجام افتاده ، ۱۸۰ ص

۱۷ ص .

○ 118 - I : مستعلق مائل به شکسته ، بخد کرم در کورتار پور ، بجهت برخور دار

عبدالغنی ، سده ۱۴ هـ ، نقط یک نامه از انشای اوست بر حاشیه نگار نامه منشی ک ۲۹ .

● انشای طابری

از علی طابری . سده ۱۰ هجری ، نام نگارنده در دیباچه بدینگونه آمده است : اما بعد این کلمه چند در صنعت انشاء که یکک فقیر . . . علی المشتربه طابری . . . بموجب فرمان . . . نظام الدولت شاه حسن طول الله عمره . وی همان نگارنده «شفة العجايب» است که بنام ظهير الدين بابر بادشاه (۹۲۲ - ۹۳۷) نگاشته بود . (ن . ک : موزه : ۶۹۳) .

با عنوان هائی : به سلاطین نامدار و شهر یاران عالی مقدار نویسد ، شاهزاده های عظام کرام نویسد ، سادات عظام و ثقباء کرام نویسد ، به کبرای عارفين . . . نویسد ، اعلام و فضیلاب کرام نویسد ، به قضایة اسلام زادهم العز والاحترام نویسد . و با این عنوان انجام میرسد : به پروالهیان درگه و محرومان بارگه نویسد .

آغاز : حمد بی حد احدی را که لغوس السانی بر صفحه صحیفه امکانی رقم انشاء بدیع و اثر املاء غرب اوست .

○ 1-17 : نسخ ، سده ۱۱ ، عنوان ها شنکرف ، ۴۴ ص ، ۱۷ ص .

● انشای فاضل گجراتی

از محمد فاضل گجراتی . نام نگارنده در صفحه عنوان و در متن آمده است . نام گجرات و اهور که در نواح گجرات (پنجاب) واقع است چند جا آمده است .
مجموعه مکتوبات اوست . نامیوب .

آغاز : حامداً و مصلياً و مسلماً از جانب این مبتلى معذور سلام خير العجام بسادات و نغيبات مرتبت ايرسد .

○ 1-18 : نستعلیق ، حافظ محمد معصوم زنجانی ، در بلدة لاهور ، ۹ جمادی الثانی ۱۱۰۹ ، مجدول ۳ راه شنکرف و لاجورد ، ۱۶ ص ، ۱۵ ص .

● انشای فایق = دستور الانشاء

● انشای مادھو رام = منشیات مادھو رام

از مادھو رام . در ۱۱۲۰ (= زهی منشیات مادھو رام) نگاشته است .
در دو «فصل» .

آغاز : بر دبیران ذفرقه رس و روشن ضمیران صبح نفس پوشیده لمالذ .

[همان : مشترک ۵ : ۳۶۱ - موزه : ۳۸۲].

○ I - 32 : استعلیق مائل به شکسته ، ثاکر داس عرف چوڑو ساکن قصبه وزیر آباد (بخش کوچرانواله ، پاکستان) در نزل بادشاہ ولجیت سنگھ (۱۱۹۵ - ۱۲۵۵) بروز دو شنبه ۲۷هـ از ماه ۱۸۸۴ ب ، عنوان ها شکرگف ، بعضی عنوان ها نا نویس ، بسیار کرم خورده ، ۲۴۴ ص ، ۱۲ ص .

○ I - 47 : استعلیق ، سده ۱۵۱۳ ، عنوان ها شکرگف ، تابرگ ۱۰۰ مجدول و بقیه لا مجدول ، ۲۲۲ ص ، ۱۶ ص .

● انشای منظومه (منظوم)

از بدر الدین . گویا از مردم لاهور بوده ، در ۳۲/۱۲۴۷ - ۱۸۳۲ م سروده است .

آغاز : بنام دیرری جهان بی مثال که او منشی جزو کل حسب حال

[همان : موزه : ۳۸۳ - مشترک ۵ : ۴۰۸].

○ O - 485/7711 : استعلیق ، سده ۱۵۱۳ ، سرلوح طلافی و رنگین ، عنوان ها شکرگف ، مجدول ۳ راه ، گمبند بندی ، ۱۳۶ ص ، ۹ ص .

● انشای منیر = رقعات منیر

از ابو البرکات منیر لاهوری (۱۰۱۹ - ۱۱۰۶۴) . در ۱۶۴۱/۱۱۰۰ م نگاشته است .

از دو مجموعه انشاء در دست است .

آغاز (۱) : بر راز شناسان سخن نهفته لماند مکاتبی که از زبان غدیو پاک روان سیف خان به بعضی .

آغاز (۲) : آغاز سخن بنام سخن آفرینی که زبان ها را به سخن آشنا ساخته .

[همان : موزه : ۳۸۴ - مشترک ۵ : ۱۳۲].

○ B - 54/8480 : استعلیق ، (دینا ناتھ مدن) ، ۷ ذیقعد ۱۲۲۸ هـ مطابق ۸ جلوس محمد اکبر بادشاہ ثانی ، در کلیات نثر منیر لاهوری گ ۱۳۸ - ۱۶۹ . آغاز برابر نمونه ۱ .

○ I - 69 : استعلیق ، محمد تقی ولد شیخ مصطفی ، سکنه قصبه لکینه ، سرکار سنبهول (هند) ۲۶ ربیع الاول ، ۳۴ جلوس (۹) ، سده ۱۵۱۳ ، ش ۱ در کلیات او گ ۱ ، ۱۰ ص . آغاز برابر نمونه ۲ .

● انشای نور الله = رقعات نور الله

از نور الله . روزگارش بدست نیامده است .

با سربندهای «عرضداشت» و «نامه به چالاب» : عرضداشت کمترین خانه زادان عبدالرحمان
عرضداشت کمترین بندگان خیراء الله .

آغاز : بعد از حمد ثنائی ایزد متعال و ثعت حضرت رسالت پناه (ص) میگوید بنده نور الله .

[عمان : مشترک ۵ : ۴۷۹] .

○ 113 - 1 : تستملیق ۶ ، پوه ۱۹۱۱ ب ، عنوان ها شنکرف ، پس از صفحه سومین

عنوان ها تا لوئیس ، ۳۰ ص ، ۱۳ ص .

● انشای هرکرن = ارشاد الطالبین

● انشای یعقوب کنبوه = دبیری

● انشای یوسفی = بدایع الانشاء

● بدایع الانشاء = انشای یوسفی

از یوسف بن محمد ، یوسفی هروی . (م ۱۵۴۳/۵۹۰) ، در ۳۴/۸۹۴ - ۱۵۳۳ نگاشته

است .

آغاز : زینت عنوان هر نامه ناسی ، و زیور دیباچه هر صحیفه گرامی حمد مبدعی است .

[عمان : مشترک ۵ : ۳۰ - موزه : ۳۸۶] .

○ 15 - 1 : تستملیق ۱۰ ، شوال ۵۱۰۴۴ ، عنوانها شنکرف ، پس از گ ۲۸ عنوانها

تا لوئیس ، ۲۲۰ ص ، ۱۵۲ ص .

○ 103 - 1 : تستملیق پنجمه ، بروز جمعه ، دهم ماه کتک ، ۷ جلاوس بادشاه شاهجهان ،

عنوان ها شنکرف ، ۲۶۶ ص ، ۱۵۲ ص .

● بهار پیرا

از بهتلت کورفا کشن ابن مهتاب رای متخلص به نسکین شاهجهان آبادی که در هنگام نگارش
این کتاب در سیرته (هند) اقامت داشته است . در ۱۸۳۷/۸۱۲۲۵ مسودات پربشان خود را
ترجم آورده به «بهار پیرا» موسوم کرده (دیباچه) .

مشمول بر: دیباچه وقایع جهانگیری که درباره آن چنین می نویسد: دیباچه وقایع جهانگیری که ریخته زبان مبارک جناب والد بزرگوار اقامت المتخلص به مسکین . . . حسب الارشاد جناب ممدوح دیباچه اش تصانیف کرده . (دیباچه) ، و در خاتمه دیباچه می گوید: فقیر حقیر پندت گزافا کشن به ارشاد . . . قیله گاهی ام برحق پندت مهذب رای . . . تخلص مسکین در سنه یک هزار و دو صد و پنجاه هجری مطابق یک هزار و هشت صد و سی و چهار عیسوی دیباچه این وقایع مرتب و آماده کردم و «وقایع جهانگیری» نام داشتم .

همین نامه ها: به پندت برجنازه مهین متخلص به طوقان (برادر نگارنده) از مقام بجز فرستاده ، به پندت دیبی برشاد دوست با رفیق و مخلص پر توفیق به شکایت فارسی نامه شان نام گشت ، به پندت کددار ناتھ مخلص ، به پندت شکر ناتھ ، به لاله کاشی ناتھ پندت از جانب برجنازه مهین برادر نوشته شد . . . در طلب میوه انبه به زبان قام شیرین رقم ، ایضاً رسید انبه نگار وقت . . . (رقعه آخرین) به شیخ فضل حسین جمعدار دروازه راج گهاٹ لب چمن ضلع دهل ارقام یافت .

آغاز: بهار پیرای بوستان سخن به امداد رشحه سحاب عنایت حضرت باری است که چمن خاطر .

○ 100 - I : استملیق ، عدد ۵۱۴ ، عنوان ها شنگرف ، ۹۶ ص ، ۱۱ ص .

● بهار نامه

از نظام الدین متخلص به خادم ، خادمی . در کورت بهوانی داس (بخش گوجراتواله) مسجد خود در ۴۳۶ هـ نگاشته است . همان نگارنده «انشای خادمی و انشای خجسته» (ن ک در همین بخش) .

در دیباچه میگوید: از جزوی مکاتبات مرسله به صوب اعزّه روزگار نقل یرداشتم دیباچه نامه موسوم کردم . و در خاتمه تاریخ نگارش چنین نوشته است: تاریخ اتماش سال سی و ششم صد سیزدهم مهاجرت سید الابرار . . . از سفر (صفر) ختم الله بالظیر الازدهم ، دو شنبه بوقت بهری در کورت بهوانی داس در مسجد خود که به طرف مغرب است .

با عنواناتی: فرمان حضرت شاهنشاهی محمود شاه به جانب مظفر خان صوبه دارالاندلسان ترقیم یافت ، جواب از مظفر خان ، فرمان شاه محمود اورنگ نشین دار الملک کابل به جانب مظفر خان در جواب عرضداشت ایزد بخش تارڑ (قبیله پنجابی) در سرکار رنجیت سنگه ، به حضرت شیخ لطف الله شاه رواتی بخش کتهاله (قصبه نزد گجرات) ، بخدمت میان نور شاه جیو تحریر یافت بخدمت شاه صاحب میان چند شاه متوطن خالپور سلطهه در باب توجه به حال پرخور دار امام بجز (آخرین عنوان) ، رقعه بطرف (برادر) چند بار در مولک (تحصیل بهالیه ضلع گجرات) ، خاتمه که بهار نامه سرو برگ اتمام بهم رسانید .

آغاز : عنوان این صحیفه بنام ایشا پردازی که نسخه مؤزون . . . مضمون عالم الشاه کرده اوست .

[نظام الدین در دیباجه ی دومین مجموعه نامه های خود از کار های ادبش نام برده است
 از آن میان «بهار نامه» ن . ک : مشترک = : ۳۸۲ .]

○ 1 - 2 : استعلیق ، نام کتابت بحواله شده است ، سده ۵۱۴ ، عنوان و نشان شنکرف ،
 ۱۹۸ ، ص ۱۲ ، ص .

● پنج رفته

از ظهوری ترشیزی . (م ۱۰۲۵ یا ۱۷/۵۱۰۲۶ - ۱۷۱۶م) هین پنج رفته به ارادت
 خان واضح (م ۱۱۲۸) نیز نسبت داده شده است . ن . ک زیر .

آغاز : شهید تبسم دیت عشوه خون بها مقتول راگین .

[همان : موزه : ۴۰۰ - مشترک = : ۶۹ .]

○ B - 54/8480 : استعلیق ، (دینا ناتو مدن) ، عنوان و نشان شنکرف ، ۲۳ جمادی
 الثانی ۱۱۲۶ مطابق = چلوس اکبر شاه ثانی ، در بازار سینا رام در مکتب شیو رام شاه ، ش ۱ در
 مجموعه ک ۱ - ۲۷ ، ۱۲ ص . در ترقیبه نسخه منسوب به ارادت خان واضح .

○ 1 - 79 : استعلیق ، بروز شنبه ۲۵ آوریل ۱۸۲۵م ، عنوان و نشان شنکرف ، ش ۲
 در کتابت اوگ ۲۶ - ۲۷ ، ۱۷ ص .

○ 1 - 111 : استعلیق ، (کرم خان ولد اعظم خان ، رمضان المبارک ۱۲۰۲) ، ش ۳
 در کتابت نثر اوگ ۱۴ - ۱۴ ، ۱۷ ص .

● تحفة السلطان

از حسن بن گل عهد ، سده ۱۱ هجری .

در سه «باب» نگاشته است ، ۱- مکتوبات و جواب آن ، ۲- احکام سلاطین ، ۳- مکاتب
 شریعه .

آغاز : اول نامه بنام کردگاری که نگارنده لوح و قلم و بر آورنده عالم است .
 [ن . ک : مشترک = : ۱۰۸ ، که در آنجا این کتاب به دو نام تحفة سلاطین و تحفة
 سلاطین آمده است] .

○ 1 - 21 : استعلیق ، سده ۱۳ - ۱۳ ، عنوان ها لا توین ، ۶۴ ص ، ۱۷ ص .

● جامع القوانین = انشای خلیفه

از خلیفه شاه محمد قنوجی . در ۸۱۰۸۰ (= مجموعه فضائل) ۱۶۷۰ م نگاشته است .
در یک «مقدمه» و چهار «صل» و یک «خاتمه» .

آغاز : ستایش و ناپس من آمدی را که کاتب فصاحت بیان خرد دانشوران از تحریر انشای
نمای یکرانش .

[همان : موزه : ۳۸۸ - مشترک : ۱۹۸] .

○ 40-1 : مستعلیق ، عظمت الله ولد یاز محمد سکنه فتح پور شهان ، برای پاس خاطر
نور چشمان محمد صلاح و غلام محمد ، غره شعبان ، جلوس احمد شاه بادشاه (ترجمه) ، عنوان و نشان
شنگرف ، ۷ ص ، ۱۶ م .

○ 4-1 : مستعلیق ، ۸۱۲۱۸ ، عنوان و نشان شنگرف ، ۸۸ ص ، ۱۴ م .

○ B-45/8460 : مستعلیق چاپها ، (دینا ناتھ مدن) ، ۵۱۲۲۶ ، عنوان ها شنگرف ،
۲۸۸ ص .

○ 117-1 : مستعلیق ، خلیفه امام الدین طالب علم ولد پیر بخش بن محمد پناه بن
عظمت الله بن یاز محمد بن عبدالباقی بن شاه محمد ساکن قصبه مجیبه ضلع امرتسر ، بروز دو شنبه ۸ ماه
بهاگن ۱۹۰۷ ب ، برای مطالعه خود ، عنوانها شنگرف ، ۲۳۲ ص ، ۱۰ م .

○ 51-1 : مستعلیق ، ۲ شعبان (۲) ، ۸۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف ، ۱۸۴ ص ،
۱۲ م .

○ 106-1 : مستعلیق ، ۵۱۴ ، ک ۱۰ - ۴۰ ، جدول و دیگر بی جدول ، ۱۳۶ ص .

● چهار چمن

از چندر بهان برهن منشی شاهجهان بادشاه (مقدمه اول) (م ۸۱۰۷۳/۳ - ۱۶۶۲ م) در
۸۱۰۵۷/۱۶۴۷ م نگاشته است .

در چهار «چمن» .

آغاز : (بی دیباچه) چمن اول مشتمل بر سیرایی و شادایی گل های همیشه بهار دولت ابد
نبوند و بیان خصوصیات مجلسی ها .